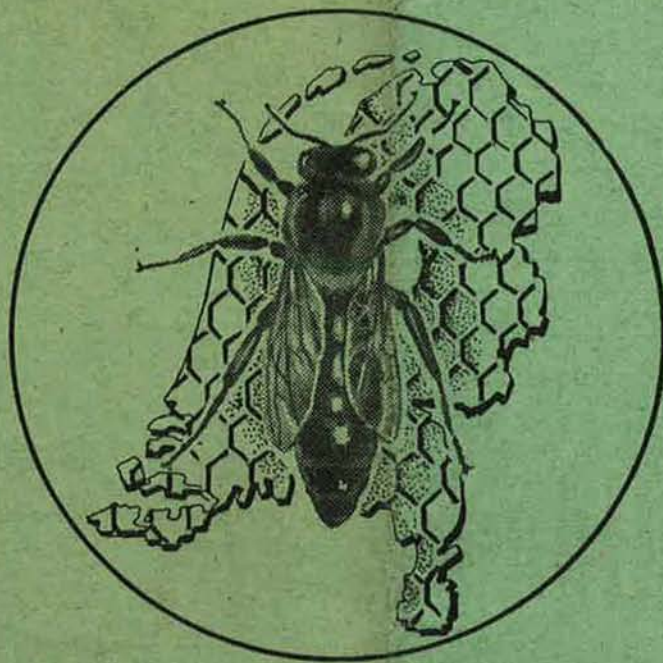

52e JAARGANG
MEI 1950
NUMMER VIJF

MAANDSCHRIFT VOOR

BIJENTEELT

UITGAVE:
VERENIGING
TOT BEVOR-
DERING DER
BIJENTEELT
IN NEDERLAND

H. T. VAN DAM - JUBBEGA Fr.

Bijenpark-Magazijn van Imkersartikelen
Tel. 103 Hoornsterzwaag
Postgiro no. 217250

Wij leveren alles op het
gebied der Bijenteelt
tegen de laagste prijzen

Zie onze speciale prijslijst in Maart-
nummer. Onze nieuwe rijk geïllustreerde
prijs-courant is gereed en wordt op
aanvraag gaarne toegezonden.

Een oud vertrouwd en goed adres
voor alles voor de bijenteelt

N.V. BIJENSTAND

„Mellona”

SANTPOORT

BIJENWONINGEN
ruime keuze.

BIJENVOLKEN
verantwoorde prijzen.

GEREEDSCHAPPEN
prima kwaliteit

Binnenkort verschijnt ons nieuwe
MELLONA-NIEUWS
met interessante aanbiedingen.

TELEFOON 8225 - b.g.g. 8610
Telegram-adres: „Mellona”.

KONINGINNETEELT

door J. H. WIGERSMA

Prijs f 1.50

Koninginneteelt is het meest belangwekkende onderdeel van de bijenteelt. Wie er eenmaal mee begint, de eerste fouten heeft gemaakt en de eerste successen heeft geboekt, laat dit onderwerp niet meer los.

In dit boekje wordt speciaal ook op de kleine onderdelen gelet en er wordt gewezen op de fouten die U kunt maken, maar die U juist niet moet maken. Dit is een handleiding uit de praktijk voor de practijk.

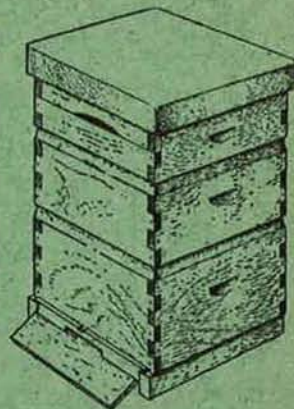
N.V. UITG.-MAATSCHAPPIJ AE. E. KLUWER
Deventer—Djakarta

Deventer: Polstr. 10, Tel. 2442, Postbus 23, Postgiro 2472
Ook verkrijgbaar in de Boekhandel.

Beter Gereedschap

voor zeer lage prijzen

Koershof kast, de sterkst
geconstrueerde kast, die
alle praktische mogelijk-
heden biedt, simplexmaat,
standaarduitvoering f 32.75
Koershof „American”, de
Amerikaanse kast voor sim-
plexramen met korte top-
latoren f 22.25
Bijenweegschaal, weegver-
mogen 100 kg met schuif-
gewichten, vier pendelende
draagpunten weegt met 50
gram nauwkeurig! f 112.50
Honingslinger, 3 raams, ste-
vig geconstrueerd, licht
lopend, prachtig stabiel,
met vooroorlogse kwaliteit
wormwieldrijfwerk met vrij-
loop en rem f 115.—

Honingslinger, idem met frictie-aan-
driving f 96.—
Wormwieldrijfwerk voor 3 raams slin-
ger f 28.50
Honingzeef, grove en fijne zeef f 4.25
Ontzegelvork, vernikkeld, met houten
handvat f 2.25
Dathepjp met houtmantel en kogel-
ventiel f 3.75
Billy beroker, de ideale beroker, die
uren brandt op blad, hooi,
turf enz. enz. f 9.75

Darrenval, tevens zwermval f 3.45
Draadrooster, zuivere maat f 2.65
Gaatspons, verwisselbare naald f 3.50

Gietlampje syst. Blitz f 3.45
Korven extra groot f 6.—
f 5.—
Zwermkieps, mooie, sterke
schepkorf f 3.50
Zwermkastje voor 6 sim-
plexramen f 4.75

Voor de koninginneteelt
biedt de Koershof de meest
uitgebreide collectie arti-
kelen.

Bevruchtigingskastje met voederbakje, 3 halve ramen, zinken
dak, introductiekooitje f 6.75
Cellenpons f 1.—, teeltdopjes f 0.10, arrestkooitjes f 0.35

Honing-suikerdeeg per kg f 2.20
Carnica-koninginnen, raszuiver bevr. f 15.—
„Koninginneteelt” door J. H. Wigersma,
handleiding voor de practijk f 1.50

Vraagt de nieuwe
prijslijst met verras-
singen.

BIJENSTAND
DE KOERSHOF

DIEPENVEEN, Tel. 337 K 6709

Maandschrift voor BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VEREENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND.

Redacteur: R. P. GROENVELD.
Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis
Wageningen, Tel. 2863. Postrekening 27772

Commissie van Redactie: A. S. PLANTING, B. A.
v.d. SANDE en A. VINK. Adviseurs: De Rijksbijen-
teeltconsulenten. Vaste medew. JOH. A. JOUSTRA.

Verschijnt de eerste Dinsdag van elke maand

ALS het gaat, zoals we ons hebben voorgesteld, en dat zal het geval zijn indien het weer niet al te zeer tegenvalt, dan zitten we bij het begin van de Mei-maand midden in de vroege drachtperiode, zowel op het koolzaad als in de boomgaarden. Alleen voor het hoge Noorden geldt, dat de bloei een dag of tien later valt.

De geurige voorjaars honig wordt in de honigkamers opgeslagen en voor zover deze nog geen uitgebouwde raten bevatten, worden deze nu snel volgebouwd, terwijl de volken ook overigens zich sterk ontwikkelen en met spoed hun hoogtepunt tegemoet gaan. Het broednest beneden breidt zich geweldig uit; zorgt er voor, dat daar ruimte beschikbaar is en dat niet de broedruimte wordt volgestopt met honig. Als de honigkamer nagenoeg volgebouwd is, aarzelt dan niet er een tweede boven op te plaatsen of, als het volk heel sterk is, een tweede honigkamer te zetten tussen de eerste en de broedkamer, natuurlijk eveneens boven het rooster. Zo mogelijk bevatte deze tweede honigkamer: ramen met uitgebouwde raten of bij gebreke hiervan gehele vellen kunstraat, of ramen, ten minste voorzien van stroken kunstraat van enige centimeters breedte over de

VOOR BEGINNERS

gehele lengte van het raam, om althans warbouw zoveel mogelijk te voorkomen. Warbouw immers zou over enige weken het slingeren vrijwel onmogelijk maken. Het broednest moet ruimte houden voor de broedaanzet. De eitjes, welke nu gelegd worden, moeten de bijen leveren, welke straks de honig van de klaver, de korenbloem, de linde of van de dopheide zullen moeten binnenhalen.

De korfvolken moeten tijdig van opzetranden voorzien worden, d.w.z. zodra de scherpe punten van de verst doorgebouwde raten de grondplank beginnen te naderen en bij het omtillen van de korf de plank geheel met bijen bezet is. Zorgt, dat de opzetranden goed passen en zeer stevig met 4 ijzeren korfkrammen (geen ijzerdraadkrammen) onder de korf worden bevestigd en dat zij van spijlen zijn voorzien, waaraan de bijen de verlengde raten kunnen vastbouwen. Kieren worden met vochtig mos, leem, papier of met een ander stopmateriaal nauwkeurig gedicht. Bij warm weer en als de korven aan de felle zon bloot staan, worden 2 vlieggaten beschikbaar gesteld, die niet te nauw mogen zijn. Het mag niet voorkomen, dat de bijen met hele trossen vóór of op zijde tegen de korf gaan klitten (het zgn. „baarden”). Dit geschiedt alléén, als het binnen te benauwd wordt en heeft met

zwermneigingen niets te maken, zoals wel eens verondersteld wordt.

Na de 15e van deze maand (in het Noorden 10 dagen later) gaat de bloei van koolzaad en boomgaarden sterk afnemen.

Nog enige dagen en het is tijd voor de eerste oogst en ook tijd, om bijzonder aandacht aan het volk zelve te wijden. Immers de ontwikkeling der volken is in zo'n stadium gekomen, dat ernstig rekening zal moeten worden gehouden met zwermmogelijkheden. Vooral die volken, welke reeds lang voor het begin van de dracht kunstmatig aangedreven zijn tot ruimere broedaanzet, zullen langzamerhand hun hoogtepunt van ontwikkeling, zwermrijpheid, gaan bereiken. De volken zullen dus niet lang meer aan hun lot

**Darrenvolken
Schiermonnikoog**

„Karnika” en „Karmena”

Nar de Dar

kunnen worden overgelaten, zonder de kans te lopen zwermen kwijt te raken.

Meestal worden dan ook zo omstreeks 20 Mei de bijen naar huis gehaald, om gelegenheid te hebben, de cogst van de voorjaars honig te verzorgen en tevens met het oog op het zwermen de nodige maatregelen te nemen, tenzij men in de gelegenheid is, ter plaatse de vereiste behandeling te verrichten en de bijen in afwachting van het in bloei komen van mosterd en klaver op dezelfde standplaats te laten.

Bij de terugreis moeten weer dezelfde voorzorgen worden getroffen, als voor de heenreis, met dien verstande, dat de voorbereiding minder tijd zal vorderen. Weest er echter wel op bedacht, dat volken in een toestand van hoogste ontwikkeling meer zorg behoeven dan bij het reizen in het vroege voorjaar. De sluiting en de bevestiging van de losse delen der kasten moet vanzelfsprekend even degelijk zijn als in April, maar de ventilatie moet aan hoger eisen voldoen. Bezigt geen reisramen, welke min of meer met was of propolis verstopt zijn. Gebruik voor korven geen dichtgeweven, doch luchtige doeken. Als de reis niet geheel gedurende de nacht volbracht wordt, laat dan het voertuig niet lang stil staan en zet bij het afladen de volken niet een poos in gesloten toestand in de zon. Bij het laden mogen niet te veel rijen op elkaar gestapeld worden, ten hoogste drie, liever slechts twee en bij gebruik van een niet-open wagen moeten de achterdeuren geheel open worden gelaten, terwijl tevens voor ventilatiegelegenheid via het voorste gedeelte van de wagen dient te worden zorg gedragen. Dit alles om te voorkomen, dat Uw beste en zwaarste volken als brij aankomen en bij het openen van de vliegpleet, in stede van levende bijen U een vloed van honig, was en dode bijen tegemoet stroomt. Is de temperatuur gedurende de reis laag, dan is van dit alles niets te vrezen, maar als U een zoele zomernacht treft en de zon reeds heel vroeg weer boven de kimmen verschijnt, zijn de bovengenoemde gevaren geenszins denkbeeldig.

De eerste dag dat de bijen weer op hun plaats staan, late men de volken met rust. Zij vliegen zich weer op de nieuwe standplaats in en dan heeft men bij de verdere behandeling geen hinder van dwalende en zoekende exemplaren.

De koolzaadhonig dient nu zo spoedig mogelijk geoogst te worden. Wacht men hiermede slechts enige dagen, dan kan het, vooral bij invallend guur weer, gebeuren, dat de kristallisatie reeds is begonnen en het slingeren zeer moeilijk of geheel onmogelijk wordt. Met de honig van de fruitbomen behoeft men niet zo veel haast te maken, doch als deze rijp is (voor het grootste deel verzegeld) dient toch het oogsten niet te worden uitgesteld, alleen reeds omdat anders heel spoedig een deel van de oogst voor de imker verloren kan gaan; de bijen gaan deze duchtig aanspreken, zodra een drachtpauze is ingetreden.

De beste wijze om de honigkamer, waarin zich geen broed bevindt en waarin evenmin darren huizen, vrij van bijen te maken, is door gebruik te maken van een uitlaatbord. Dit is een nauwkeurig op de broedkamer passend houten bord, voorzien van een rand, waardoor aan beide zijden van het bord (onder en boven) bijenruimte blijft. In het bord is een „uitlaat” gemonteerd, welke de bijen slechts in één richting,

naar beneden, doorlaat. Als men 's avonds het bord plaatst (even de honigkamer afnemen, het bord op de rooster leggen en de honigkamer er weer op zetten) is de volgende morgen de gehele honigkamer door de bijen in de steek gelaten en zijn ze alle naar beneden getrokken. De honig is door de warmte van de broedkamer op temperatuur gebleven en dient nu aanstonds te worden geslingerd. Voor het ontzegelen van koolzaadhonig gebruike men bij voorkeur de ontzegelvork. Voor andere honigsoorten kan men naar believen mes of vork gebruiken. Daarna worden de geledigde en door de ontzegeling toch altijd enigszins beschadigde raten weer in de honigkamer op de rooster geplaatst (nadat het uitlaatbord is verwijderd) en na 24 uur is er van de beschadigingen der raten niets meer te zien: ze zijn onmiddellijk door de bijen hersteld.

Het is nu tijd om op zwermneigingen te letten, hoewel de eigenlijke zwermmaand Juni is. Men kan het zwermen nog wat tegenhouden, door aan de sterkste volken 2 of meer ramen met gesloten broed, nadat de bijen in het eigen volk zijn afgeslagen, te ontnemen, en deze aan minder sterke volken te geven. De eerste krijgen dan lege uitgebouwde raten of ramen met kunstraat er voor in de plaats.

Komt er in Mei toch een zwerm af, dan wordt deze in een nieuwe kast of korf gedaan. Het oude volk kan in deze tijd dit verlies wel lijden, zonder dat gevaar voor te grote verzwakking bestaat. Wil men niet meerderen, dan zoeken men tegen de avond (b.v. 6 uur) de koningin uit de tijdelijk in een lege korf geschepte zwerm en late de bijen weer bij het volk, van welke de zwerm afkomstig is, in lopen, door de korf met zwerm (dus zonder koningin) ondersteboven schuin tegen de vliegopening te plaatsen.

Tot Juni.

F. SLOT.

(Buiten medeweten van de redacteur)

Onze algemeen secretaris bij zijn bijen op „geplant” koolzaad. Blijkbaar kon de heer Groenveld voorheen wel tijd vinden om zijn immen te verzorgen.

UIT VOORBIJE TIJDEN

(II)

• DE BIJ IS EEN IN-SECT

ZOALS het met imkers gewoonlijk gaat, ging het ook met mij. Ik was weliswaar nog lang geen imker — ik had zelfs nog geen bijen — doch ik geloof wel dat de imkerij mij in haar greep had, want elk vrij uurtje kon men mij bij de molenaar vinden en ik zag daar wat er allemaal gebeurde, zonder er nog de portée van te snappen.

Mijn imkervriend — dat begreep ik wel — was een prima, of zoals men ginds imkers van formaat noemde, een kwaale imker. Met de bijen sprong hij om, of het graankorrels waren. Ze liepen over zijn handen, over zijn gezicht, ze zaten achter zijn bril, ja, schier overal zag ik die beestjes lopen of zitten.

Dat ik daar zo nu en dan angstig naar keek, behoef ik hier niet te vertellen, maar de vrijmoedigheid van mijn vriend gaf me ook wel enig zelfvertrouwen en ik herinner me nog, dat ik al spoedig, samen met hem, over het bijennest in de korf gebogen stond om ik weet niet wat te zien. Want hoewel zijn kijken een bepaald doel moest hebben, was het mijne niet meer dan nieuwsgierigheid, als U wilt, belangstelling. Maar ik zag niets anders dan een wriemelende massa en alleen dit te zien was al een vreugde op zichzelf.

Wat zouden al die diertjes daar doen, zo vroeg ik me af. Was er enige regelmaat in dat heen en weer lopen? Wat deden die witte randen daar tussen de bijen en waarom vielen de bijen ons niet met z'n allen aan, doch deden net of er niets gebeurde? Deze vragen en nog vele andere hielden mij bezig, zonder dat ik ze aan mijn vriend durfde te uiten. Ik denk, dat het een zekere schroom moet zijn geweest, bang om zotte dingen te vragen, maar aan de andere kant geloof ik ook, dat de telkens ontwijkende of nietszeggende antwoorden van mijn vriend mij de moed benamen om nog iets te vragen. Ik moest me dus maar met kijken tevreden stellen.

Maar kijken zonder ook maar iets van dat wriemelende gedoe te snappen, bracht me niet veel verder en tijdens een, naar het mij scheen, nogal belangrijke operatie, vatte ik moed en vroeg hem: „Waarom doen de bijen nu niet zelf wat U nu doet, dat zou toch veel gemakkelijker zijn en als het voor het volk nodig is, wat gij nu doet, dan zullen ze dit toch zeker niet nalaten?” (De ervaren imker begrijpt mijn domme vraag wel, maar hij moet niet vergeten, dat ik van bijen niet het minste verstand had).

Mijn vriend keek mij opeens uitvorsend aan, zijn ogen schitterden achter zijn brilleglazen en met zware stem zeide hij: „Ja, mannetje, maar het is ook een IN-sect!” Daarbij beklemtoonde hij de eerste lettergreep.

Ik wist dat hij het fout zeide en de klemtoon verkeerd legde, maar ik kan het niet helpen, nog heden ten dage krijg ik een gevoel van eerbied, als ik nog aan dit woord van mijn oude vriend denk. IN-sect! In dat woord, zó uitgesproken, verbergt zich een hele wereld vol geheimen, een geheel andere wereld, dan wij, mensen, beleven. Van dat ogenblik af wist ik, dat er een onmeetbare afstand ligt tussen de bijen en ons, mensen.

Ik wist dit ook door mijn lectuur, welke ik naarstig bestudeerde en vooral de organische opvatting van de bijenstaat, welke ik in het boek van Gerstung bestudeerde, zette mij tot nadenken.

Men zegt, dat de theorie van Gerstung niet juist is, dat er fouten aan kleven en eigenlijk leest men de opvatting van Gerstung niet meer zo gretig als in de tijd, toen ik kennis met het bijenvolk maakte. Het zij zo, maar ik kan het niet helpen, bij mij heeft Gerstung nog lang niet afgedaan en ik ben er vrij zeker van, dat de meeste imkers zich bij hun handel-ingen door deze theorie — onbewust — laten leiden.

Zelf zegt Gerstung van zijn theorie, dat deze, indien zij niet juist mocht zijn, degenen die dit beweert, de plicht oplegt, er een andere, betere, tegenover te stellen.

Ik ging dit keer wijzer van de stand van mijn oude vriend, dan ik ooit had kunnen denken. Ik had een wijze levensles meegekregen!

JAN VAN VELDZICHT.

(Wordt vervolgd)

Examen

onderwijzers in Bijenteelt

4 en 5 APRIL 1950 te WAGENINGEN.

Geslaagden:

H. Arwert, Rozenhoflaan 42, Zutphen.
G. v. Belle, Prins Bernhardstraat 22, Elst.
O. v. Belle, Klaaswaal.
F. v. d. Bogerd, Schoonhoven.
W. Bosschaart, Dirksland.
D. Douwes, B. 46 a, Warnsveld.
J. v. d. Does, Schieweg 37, Delft.
R. v. Eendenburg, Gouda.
L. J. Goedemond, E. 5, Vierakker, post Vorden.
J. Harmens, H. 18 b, Markelo.
H. F. J. v. Hees, Archipelstraat 84, Nijmegen.
J. Jansen, Rucphen.
H. J. Kolk, A. 60, Laren (G.).
K. J. Moltmaker, Wehmerstraat 5, Aalten.
H. Molendijk, Poortugaal.
P. J. Oosterhout, A. 237 a, Ewijk.
J. v. Os, Generaal Hodgesstraat 4, Maastricht.
J. B. Oude Ophuis, A. 59 b, Gendt (O.B.).
J. Weenink, E. 422, Eefde.

3 kandidaten moesten worden afgewezen, 1 kandidaat is niet opgekomen.

Voor de Rijksbijenteeltconsulent,

J. v. AARST.

Poëzie in de tuin

(Ingezonden door J. K. v. d. Perk, 's-Gravendeel)

BIJENVEREDELING

Slot Rapport Dr J. DE WILDE

Het station op Kelley's Island is slechts korte tijd geleden gesticht en bevindt zich nog in een stadium van aanleg; schrijver dezes had de eer de eerste buitenlandse bezoeker te zijn.

Kelley's Island, waarvan de ligging op de figuur wordt weergegeven, is ± 1080 H.A. groot; het teeltstation ligt aan de Zuidzijde en is ± 3 H.A. groot.

De naaste afstand tot de kust van Ohio is 8.5 km, de afstand tot Pelee Island (Canada), waar de Canadezen een teeltstation bezitten, is 13 km. Op het eiland zijn twee bijentelers gevestigd; deze hebben echter dezelfde koninginnen als de darrenvolken van het bevruchtungsstation (verstrekt door het U.S. Dep. Agr.) en storen dus het veredelingswerk niet. Hun volken worden regelmatig door de onderzoekers van het station geïnspecteerd.

Voorts is zorgvuldig nagegaan of geen bijenvolken in holle bomen, rotsspleten, etc. voorkomen; ook heeft men gelegenheid gehad, in een periode waarin op het eiland geen darren beschikbaar waren (maar wel elders) een groot aantal onbevuchte koninginnen in bevruchtungskastjes op het station te plaatsen. Geen van deze koninginnen werd bevrucht.

Aldus heeft men de zekerheid van een volkomen isolatie.

De honingdracht is op het eiland voldoende voor het onderhoud van de volken gedurende de zomer; de wintervoorraad moet bijgevoerd worden.

Het teeltstation omvat enkele verplaatsbare gebouwtjes voor het overlarven en het opbergen van benodigdheden. Verder is het zeer eenvoudig ingericht; kasten en nuclei staan eenvoudig op de grond (fig. 10). Men heeft 680 4-raams nuclei, die bij drieën tegelijk zijn ondergebracht in één kastje ter grootte van een broedkamer („shallow Dadant”), door tussenschotten van „hardboard” gescheiden.

Bovendien zijn een aantal normale kastvolken aanwezig voor het leveren van de darren, het overlarven en de opkweek van de koninginncellen.

Het station wordt beheerd door W. C. Roberts en twee

leerlingen, studenten aan de Universiteit van Wisconsin. Al het werk wordt door deze drie personen verricht.

De heren Taber en Edwards, medewerkers van

Fig. 11

Een belangrijk moment! Een hybride-koningin van Kelley's Island wordt door bedrijfsleider Thomas van A. I. Root Cy. in een der kasten van deze firma ingevoerd

Fig. 10

Een groep drie-voudige bevruchtungskastjes aan het koninginneteeeltstation op Kelley's Island

Roberts, waren zo vriendelijk mij hun werksysteem uiteen te zetten.

Er wordt volgens de vroeger beschreven methode tweemaal overgelarfd en men werkt met Swarm-box en finisher.

Veertien dagen nadat men de laatste maal heeft overgelarfd wordt de moercel tussen de ramen van de nucleus geplaatst, waarna de moer uitloopt.

Van elke ingevoerde moerdop wordt een staat ingevuld, waarop:

No. van het volk dat de larve leverde.

Datum overlarven.

Overlarving al of niet geslaagd.

No. Koningin.

Na 3 weken wordt inspectie gehouden en genoteerd of de koningin legde, benevens gegevens over haar gedrag en uiterlijk. Een week later (nadat de koningin dus ongeveer twee weken oud is) wordt de eindinspectie gehouden en de koningin, wanneer ze aan de eisen voldoet, per luchtpost of gewone briefpost in een verzendblokje naar haar bestemming verstuurd.

Over de omvang van de koninginproductie vermeldt de H.B.I.A. in een artikel in „Wisconsin Horticulture” (Mei 1949) het volgende:

„Van 18 Juni—31 Augustus 1948 werden 1292 koninginnen geproduceerd, waarvan 1072 voor „tests” aan de praktijk werden toegezonden. In 1949 wil men 2500 koninginnen kweken.

Het kweekplan voor 1949 luidt: Juni 300, Juli 800, Augustus 800, September 600.

Het minimum aantal koninginnen dat aan de medewerkers wordt toegezonden is 25, waarbij een aantal der verstrekte koninginnen in één bijenstand bij elkaar moet worden geplaatst.

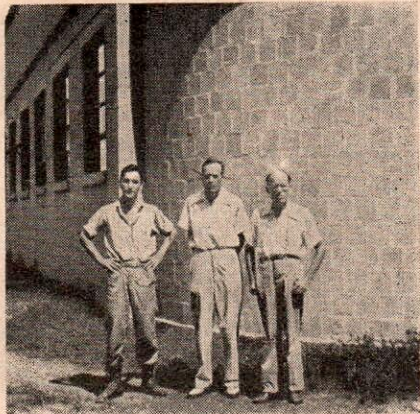

Fig. 12

Kopstukken van de Amerikaanse bijenveredeling I. Midden: Dr O. Mackensen. Rechts: Dr O. Oertel. Links: Assistent Robinson

De volken op Kelley's Island bezitten zuster-koninginnen, bastaarden tussen twee geselecteerde, ingeteelde lijnen. Alle darren hiervan afkomstig behoren tot lijnen die óf resistent zijn tegen AFB, óf zeer productief.

Vier verschillende hybriden-combinaties van koninginnen zullen worden geproduceerd en gekruist met de genoemde darren. Deze koninginnen zijn hybriden van andere, niet verwante, eveneens ingeteelde lijnen, geselecteerd op AFB-resistentie en hoge productie. De werkbij die van de bevruchte koninginnen afkomstig zijn, zijn dus „four-way hybrids” of „double hybrids.”

Ik ben in de gelegenheid geweest van elk der vier groepen koninginnen een aantal te bezichtigen en noteerde de volgende gegevens:

- I. Kaukasische x Italiaanse. Koningin groot van stuk, donkergeel.
- II. Dito, koninginnen klein van stuk, donkergeel.
- III. Dito, lichtgekleurde, grote koninginnen.
- IV. Dito, iets donkerder dan vorige, grote koninginnen.

Tenslotte kan ik nog meedelen, dat er van de zijde van de praktijk zeer veel vraag bestaat naar deze koninginnen, zodat het teeltstation niet in staat is, aan alle aanvragen te voldoen.

Men reikt de koninginnen bij voorkeur uit aan honingproducerende kwekers en niet aan koninginnetelers. Deze laatsten zouden er niet veel mee kunnen beginnen; de hybriden zijn niet bedoeld als uitgangsmateriaal voor veredelingswerk en hebben als zodanig ook niet veel waarde (fig. 11).

Ongetwijfeld zal men spoedig meer weten over de waarde van de „hybrid queens” voor de commerciële bijenteelt. De verwachtingen hieromtrent zijn hoog gespannen.

NABESCHOUWING

Dank zij het werk van de Amerikaanse onderzoekers Watson, Laidlaw, Mackensen en Roberts berust de kunstmatige inseminatie in de bijenteelt op degelijke grondslagen. Zij kan van grote betekenis worden voor het erfelijkheidsonderzoek bij de honingbij en is dit reeds thans voor de bijenveredeling.

De plaats van de k.i. is aan de basis van het veredelingsprogramma. Met behulp van deze techniek worden stammen met bepaalde, gewenste eigenschappen enige generaties in reinteelt voortgekweekt.

De ervaring heeft geleerd, dat de eieren bij deze reinteelt in verminderde mate levensvatbaar worden. Door kruising van verschillende ingeteelde stammen van „vreemd bloed” wordt het levensvatbaarheidsniveau tenslotte hersteld.

Het onderzoek naar de erfelijkheid van die fysiologische eigenschappen bij de honingbij, die voor de bijenteelt van direct belang zijn (en dat zijn er vele), is nog zeer weinig gevorderd; nog te veel let men op grootte, vorm en kleur van de koningin, terwijl levensduur, uithoudingsvermogen, activiteit en temperatuurgevoeligheid van de werkbij nog te weinig afzonderlijk in het onderzoek worden betrokken. De grote moeilijkheid is hierin gelegen, dat de prestaties van het bijenvolk als geheel voor de imker van belang zijn; de werkbijen nu bezitten zowel de eigenschappen van de moeder-koningin als die van de vader-dar, en merkwaardigerwijze wordt door de praktijk veel meer gelet op de moeder dan op de vader.

Men beperkt zich bij het productiviteitsonderzoek nog te veel tot de uiteindelijke resultaten en verliest hierbij dikwijls uit het oog dat een hoge honingopbrengst het gevolg kan zijn van zeer uiteenlopende omstandigheden en eigenschappen.

Al de bovengenoemde punten hebben tot gevolg dat men het „hybrid-program” der Amerikanen nog niet kan beschouwen als een wetenschappelijk tot in details verantwoord veredelingsplan. Dit neemt echter niet weg, dat wij het met veel sympathie moeten volgen.

Het bevruchtungsstation is bij de moderne bijenveredeling niet alleen onmisbaar; het moet worden geperfectioneerd. Volkomen isolatie is van veel groter betekenis dan voorheen. Alleen met behulp van dergelijke stations kan men komen tot de noodzakelijke massaproductie van koninginnen, zodat deze op ruime schaal onder de imkers kunnen worden gedistribueerd.

Men zal deze distributie aanvankelijk jaar in, jaar uit moeten herhalen, tot de ervaringen in de praktijk voldoende zekerheid hebben gegeven over de waarde van het materiaal; eerst daarna kan men er toe over gaan, bepaalde ingeteelde stammen aan beroeps-koninginnetelers uit te reiken, die op hun bevruchtungsstations hiervan de gewenste combinaties kunnen maken.

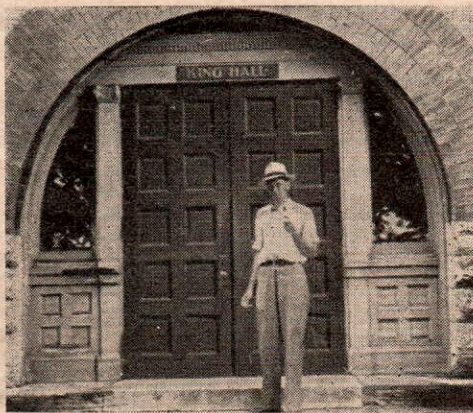

Fig. 13

Kopstukken van de Amerikaanse bijenveredeling II. W. C. Roberts te Madison, Wisconsin

In welke richting wij in Nederland bij de veredeling van ons landras zullen moeten werken laat ik gaarne aan meer bevoegden ter beoordeling over. Twee principiële opmerkingen zou ik echter gaarne willen maken:

1. Men mene niet, dat door selectie en reinteelt alleen iets valt te bereiken. Men stuit dan op onoverkome-

- lijke levensvatbaarheidsproblemen. Menging van verschillende „lijnen” of rassen is noodzakelijk.
- Men verzuime niet, buitenlandse bijenrassen, in het bijzonder Kaukasische en Italiaanse, in een eventueel veredelingsprogramma te betrekken, al was het alleen maar ter vergelijking. Gevaren zijn hier bij toepassing van k.i. niet aan verbonden; men kan koninginnen zowel als darren volkomen isoleren.

Ten opzichte van het „eigen” bijenras koestere men geen chauvinistische voorkeur. Alleen objectieve maatstaven hebben waarde. Een vergelijkend onderzoek naar de prestaties van verschillende rassen op statistisch verantwoorde basis zou zeer belangrijk zijn.

MEDEGEBRACHT LITERATUUR

Algemeen

- ANONYMUS, Gleanings, Jan. 1940. — Transferring bees.
- ANONYMUS, U.S. Dept. Agr. Bur. Ent. Pl. Quar. E-276, 1948. — Information about bee culture.
- BAKER, E. L., Un. of Connecticut, Ext. folder 11, 1947. — Beekeeping; spring care of the colonies.
- CRANDALL, L. B., Bull. 337, Univ. of Connecticut, 1942. — Beekeeping; a beginners' handbook.
- FARRAR, C. L., U.S. Dept. Agr. Circ. 702, 1944. — Productive management of honey bee colonies in the Northern States.
- OERTEL, E., Publ. Louisiana state Dept. Agr. 1947. — The beginning beekeeper in Louisiana.
- OERTEL, E., Am. Bee Journal, Febr. 1948. — The importance of brood rearing to honey production in Louisiana.
- SECHRIST, E. L., U.S. Dept. Agr. Farmers Bull. 961, 1932. — Transferring bees to modern hives.

BIJEN EN INSECTICIDEN

- WOODROW, A. W., U.S. Dept. Agr. Bur. Ent. Pl. Q. E-763, Dec. 1948. — Tests with DDT on honey bees in small cages.

VERZENDING KONINGINNEN

- WOODROW, A. W., U.S. Dept. Agr. E-529, 1941. — Some effects of temperature, relative humidity, confinement and type of food on queen bees in mailing cages.

TWO-QUEEN SYSTEM

- DUNHAM, W. E., Bull. Agr. Ext. Serv. Oh. Sta. Univ. 281, 1947. — Modified two queen system.
- FARRAR, C. L., U.S. Dept. Agr. E-693 1946. — Two queen colony management.

BIJEN EN BESTUIVING

- ANONYMUS, U.S. Dept. Agr. E-584, 1946. — The dependence of agriculture on the beekeeping industry - a review.
- BEARD, D. F. e.a., Ext. Bull. 253, Ohio State Univ. '48. — Honeybees increase clover seed production.
- DUNHAM, W. E., Bull. Agr. Ext. Serv. Ohio State Univ. 254, 1947. — Bees for honey production and pollination.
- VANSELL, G. H., U.S. Dept. Agr. Circ. 650, 1942. — Factors affecting the usefulness of honeybees in pollination.

KONINGINNETEELT, VOORTPLANTING, K.I.

- FARRAR, C. L., Am. Bee Journal, April 1948. — Apparatus for artificial insemination of queen bees.
- MACKENSEN, O., J. Ec. Ent. 36, 1943, p. 465. — The occurrence of parthenogenetic females in some strains of honey-bees.
- MACKENSEN, O., J. Ec. Ent. 40, 1947, p. 344. — Effect of carbon dioxide on initial oviposition of artificial inseminated and virgin queen bees.
- MACKENSEN, O., Am. Bee Journal 88, 1948, p. 412. — A new syringe for the artificial insemination of queen bees.
- MACKENSEN, O. and W. C. ROBERTS, U.S. Dept. Agr. ET - 250, 1948. — A manual for the artificial insemination of queen bees.
- NOLAN, W. J., U.S. Dept. Agr. Yearbook, 1937, pp. 1396-1418. — Bee breeding.
- ROBERTS, W. C. Gleanings, Juni 1944. — Multiple mating of queen bees proved by progeny and flight tests.
- ROBERTS, W. C., J. Ec. Ent., 40, 1947, p. 445. A syringe for artificial insemination of honeybees.

BIJENZIEKTEN EN PLAGEN

- FARRAR, C. L., Gleanings, Nov. 1942. Nosema disease contributes to winter losses and queen superseding.
- FARRAR, C. L., J. Ec. Ent. 40, 1947, p. 333. — Nosema losses in package bees as related to queen superseding and honey yields.
- HAMBLETON, J. I., U.S. Dept. Agr. Farmers Bull. 1713, 1933. — The treatment of American Foulbrood.

- JOHNSON, J. R. & R. STADEL, J. Ec. Ent. 39, 1946, p. 141. — Sulfathiazole as a medicament for American Foulbrood disease of honey bees.
- JOHNSON, J. P., J. Ec. Ent. 40, 1947, p. 338. — Sulfathiazole for American Foulbrood disease of honey bees; second report.
- JOHNSON, J. P., J. Ec. Ent. 41, 1948, p. 34. Sulfa drugs for American Foulbrood.
- WHITCOMB, W., U.S. Dept. Agr. Circ. 386, 1942. — The wax moth and its control.
- WOODROW, A. W., Gleanings, Mrt. 1941. — Susceptibility of honey bee larvae to American Foulbrood.
- WOODROW, A. W. & E. C. HOLST, J. Ec. Ent. 35, 1942, p. 327. — The mechanism of colony resistance to American Foulbrood.
- WOODROW, A. W., J. Ec. Ent. 35, 1943, p. 892. — Susceptibility of honey bee larvae to individual inoculations with spores of *Bacillus larvae*.
- WOODROW, A. W. & H. J. STATES Jr., Am. Bee Journal, Jan. 1943. — Removal of diseased brood in colonies infected with AFB.

STUIFMEEL EN STUIFMEELVALLEN

- ANONYMUS, U.S. Dept. Agr., Bur. Ent. Pl. Quar. — Feeding pollen and soybean flour.
- SCHAEFER, C. W. & C. L. FARRAR, U.S. Dept. Agr. Agr. E - 531, 1946. The use of pollen traps and pollen supplements in developing honeybee colonies.
- TODD, F. E., U.S. Dept. Agr. E - 536, 1946. — The role of pollen in the economy of the hive.
- VANSELL, G. H. & F. E. TODD, U.S. Dept. Agr. E - 749, 1948. — Bee-gathered pollen in various localities on the Pacific coast.
- WOODROW, A. W., Am. Bee Journal, Maart 1948. Drying and storing pollen trapped from honeybee colonies.

HONING EN WAS

- ADAMS, R. L. & F. E. TODD, U.S. Dept. Agr. Techn. Bull. 656, 1939. — Cost of producing extracted honey in California.
- ANONYMUS, Publ. Am. Honey Institute, Wisconsin. — Honey specialties for bakers.
- BISSON, CH. E., U.S. Dept. Agr. Techn. Bull. 716, 1940. — Investigations on the physical and chemical properties of beeswax.
- FULLER WHITEMAN, E. & T. WALTER YEATMAN, U.S. Dept. Govern. Printing Office, '36. — Honey and some of its uses.
- OERTEL, E., J. Ec. Ent. 39, 1946, p. 513. — Effect of temperature and relative humidity on sugar concentration of nectar.

Overdrukken van deze artikelenreeks zijn bij het Bijenhuis te Wageningen verkrijgbaar à f1.— per stuk, franco.

Belangrijk bericht

Het is mogelijk, dat een gedeelte van de koolzaadvelden in de Noord-Oostpolder met behulp van een vliegtuig bespoten zullen worden met voor de bijen gevaarlijke insectenbestrijdingsmiddelen.

Hetzelfde geldt voor de kleistreken in het Noorden van Groningen.

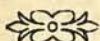
Indien mogelijk zal tevoren in de radio-mededelingen ten behoeve van land- en tuinbouw (12.30 uur) vermeld worden, op welke dagen er gespoten zal worden.

De imkers wordt aangeraden, op deze berichtgeving te letten en maatregelen te nemen, dat hun bijen op de spuitdag niet uitvliegen.

Dordrecht,

stad der Imkersdag

1950

(1)

De stad Dordrecht, gelegen op het eiland van die naam, daar waar de Merwede zich splitst in Noord en Oude Maas, is een der oudste en merkwaardigste steden van het gewest Holland.

Zij bestond in de 8e of begin der 9e eeuw reeds als marktvlek, gesticht door de volksstam der Toringers (Friezen), waarvan waarschijnlijk ook de naam der stad afkomstig is.

In 837 werd ze door de Noormannen verwoest, maar schijnt kort daarna opnieuw te zijn aangelegd. Graaf Dirk de Derde versterkte in 1015 de plaats met een kasteel of toltoren, zodat van die tijd af haar bestaan als zeker beschouwd kan worden.

Na 1220 werd zij door de Graven met tal van privilegiën begunstigd, waaronder vooral te noemen zijn: het Stapelrecht 1299, het Maasrecht 1338, het Muntrecht 1367. Van het oudste stadsrecht van 1220 is de, wel zeer beschadigde, oorkonde op het Archief aanwezig, ook de oorkonde van Graaf Willem Twee uit 1252.

Voor het Stapelrecht, dat bestaan heeft tot 1795, bracht de stad voordeel op, jaarlijks f 40.000.—

In de tijd der Republiek der Verenigde Nederlanden (1585—1795) was Dordrecht de eerststemmende stad van Holland, evenals in de Gravetijd (de Dirken, Florissen en de Graven Willem I, II en III). Dordt was de plaats waar de Graven het eerst gehuldigd werden. In de geschiedenis der Nederlanden heeft Dordrecht tot 1795 een belangrijke rol gespeeld. Het was gedurende de 11e eeuw de twistappel tussen Holland en Utrecht, werd in 1048 verrast en hernomen (Graaf Dirk de Vierde), in 1204 ingenomen en deels verbrand en in 1299, 1304 en 1418 vruchteloos belegerd.

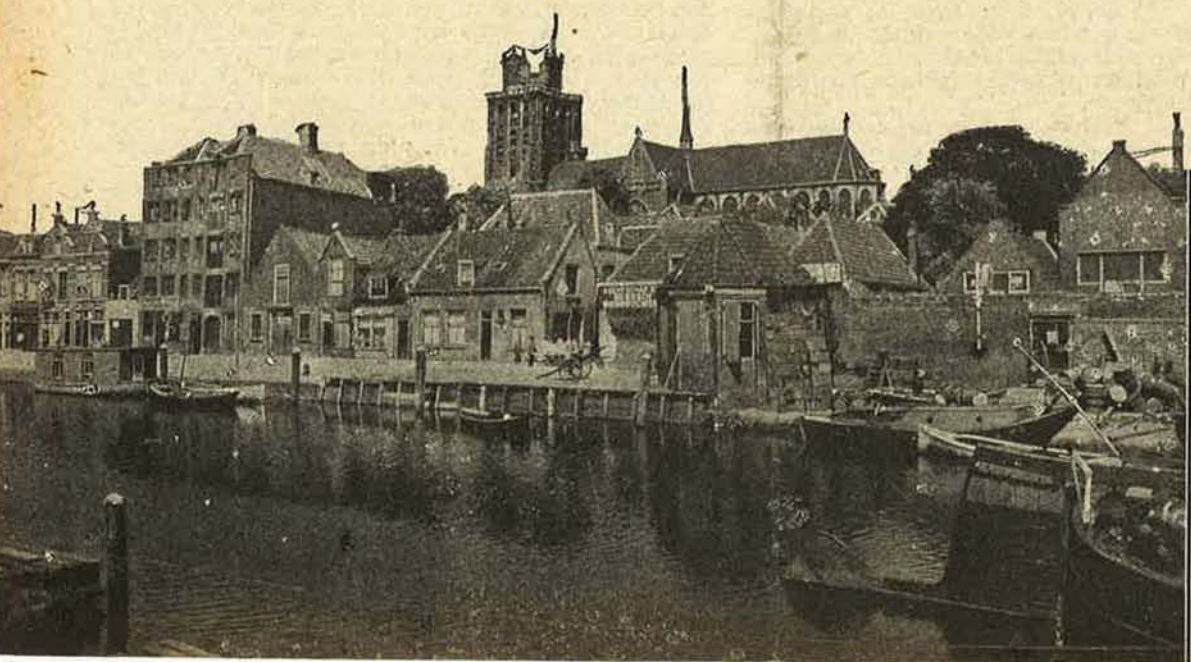
In 1421 werd ze door de St. Elisabethsvloed van Brabant afgeslagen, waarvan een gedenksteen stond in de nu verdwenen Spuiport. Deze steen is overgeplaatst in de gevel van de onderwijzerswoning aan de Hellingen.

In 1572 werd, na de overgang van de stad tot de zijde der Watergeuzen en de Prins, te Dordrecht de eerste vrije Statenvergadering van Holland gehouden. Hier werd dus in feite de grondslag gelegd voor de onafhankelijkheid van ons vaderland. In 1618—1619 werd in Dordrecht de Nationale synode gehouden, die in 180 zittingen de aanhangige godsdienstzaken behandelde.

De oude regering der stad verschildte met die van andere Nederlandse steden. De Gilden hadden zeer veel invloed op het bestuur. Tot heden bestaat in onze stad nog het Gilde der Zakkendragers, enig in ons land. Behalve Schout en Schepenen had men 4 Burgemeesters. De Oudraad (40 leden), de veertigen genoemd, werd door de Burgerij gekozen. De Goede Lieden van Achten door de Gilden gekozen en door de Stadhouder benoemd, de Rekenmeesters en de Pensionaris vormden de verdere regeringslichamen. Vader Cats was een der pensionarissen, evenals enige personen uit het geslacht de Witt.

We hebben nu iets verteld uit de geschiedenis van de Stad Dordrecht, de oudste Stad van Holland en Gravenstad, die in de geschiedenis van ons Vaderland een zeer voorname rol heeft gespeeld. In een volgend artikel hopen we te vertellen wat uit die vroegere eeuwen in Dordrecht nog te zien is. Bewaar dit artikel om te kunnen vergelijken met volgende mededelingen.

JOH. J. ZEHNPFENNING,
Directeur V. V. V. Dordrecht.

Gezicht op Stads-haven met een gedeelte van de oude Stadswal (Boegjes).

BOUWEN

Dr. A. WINKEL, VOORBURG

BIJ het schrijven van mijn artikel over „Kennis en ervaring” (Mrt. 1949) ging mij dikwijls een woord van **Zander** door 't hoofd. Deze naam zal aan ieder, die wat in de bijenliteratuur gesnuffeld heeft, niet onbekend zijn, een Duits bijenteeltonderzoeker van wereldvermaardheid en die ik wil aanhalen naar aanleiding van een woord, dat hij aan de ingang van zijn instituut in Erlangen heeft laten inbouwen en dat luidt: „Het is niet voldoende te weten, men moet ook toepassen, niet voldoende te kunnen, ook doen.”

Een simpel woord, afkomstig van **Goethe**, Duitslands grootste dichter, maar ook een woord van grote draagwijdte, dat elk mens als lijfspreuk mocht bezitten en dat de beste imkers onder ons, zonder het te kennen, in hun praktijk ook in toepassing brengen.

Ik wil trachten in onderstaande iets van de betekenis van dit woord met een duidelijk bewijs te staven.

Want in „bouwen” ligt een mogelijkheid de waarheid ervan tot uiting te brengen, hetzij wij dit bouwen zoeken in het bijenvolk of elders.

Wij kennen allen wel zowat de grote lijn, gelegen in die verschillende functies van het bijenleven, welke voor ons praktische betekenis hebben, broeden, bouwen, halen, oogsten of niet-oogsten, etc. etc en welke de technische eisen zijn om deze functies ongeveer tot hun recht te laten komen.

Maar het gaat er om de zaken niet ongeveer, maar precies te weten en te doen, om het bijenvolk zijn volledig deel te geven en zichzelf de meeste voldoening. **Dadant**, een naam, die ieder geïnteresseerd bijenman niet onbekend is, ook als uitgever van 't Amerikaanse bijenblad, de *American Bee Journal*, haalde in een artikeltje in zijn blad (1928 blz. 102) een uitspraak aan van een andere Amerikaanse bijenman, **Heddon**, luidende: Deze bezigheid van ons is een zaak van kleinigheden (details). En **Dadant** vervolgt dan: „Het is waar, wij kunnen geen succes hebben in de bijenteelt, wanneer we geen acht geven op de kleinigheden.” Dan wijst hij op het gebruik van de kunststraat, waarbij de kleinigheden zo heel belangrijk zijn. En omdat ik het hiermede zo volkomen eens ben, wil ik nog een uitspraak aanhalen van een andere Amerikaan, **Dalton**, voorkomende in dezelfde jaargang van *A.B.J.*: „De meeste bijenhouders hebben een vaag idee van de waarde van goede raten, maar ik waag de mening uit te spreken, dat slechts weinige de kunst verstaan om ze het volmaaktst uitgebouwd te krijgen of zich de moeite willen getroosten, nodig om de beste resultaten te verkrijgen”.

En als ik dan wil trachten wat te zeggen van het bouwen en het bouwproces, dan wil ik dit ook als een symbool gebruiken, zowel voor de imker persoonlijk als voor de stand, het karakter van de imkerschap van geheel ons land, van de Nederlandse bijenteeltbeving.

Ruim 10 jaar geleden begon ik veel te voelen voor het vraagstuk van de reinteelt en heb ik mij toen gaandeweg daarvan wat op de hoogte gesteld. Ik heb daarover eens een inleiding gehouden in de afd. Westland en daarbij gewezen op het volgende, belangrijke woord van **Zander**: „Het werk van de imker in de loop van het jaar, zoals het heden nog meest

wordt beoefend, bepaalt zich bijna uitsluitend tot een meer of minder zorgvuldige verpleging van het bijenvolk. Zij vormt echter slechts een deel van de imkerstaak. Verreweg veel belangrijker is de teelt en de selectie van hoogwaardige geslachtsdieren, van koninginnen en darren van productieve volken.”

Terzijde latend de betekenis der reinteelt voor onze bijenhouderij, ben ik sindsdien wel gaan inzien, dat indien men ooit tot een volkomen betrouwbaar oordeel over de prestaties van een serie bijenvolken wil komen en vervolgens door vergelijking van deze tot een selectie betreffende de verschillende eigenschappen der koninginnen, men in de eerste plaats omtrent al de onderdelen een klaar en scherp begrip moet hebben en dat daartoe nodig is een regelmatige beoordeling en notering van die onderdelen. Wat een taak reeds voor de voorlichters van het imkerschap om hierin systeem te brengen!

Wij begrijpen toch allen wel, dat, als wij ons met reinteelt gaan bemoeien, hetzij op natuurlijke, hetzij op kunstmatige grondslag, het altijd een knoeiboel blijft, zolang men niet alle koninginnen precies onder dezelfde voorwaarden, in de gelegenheid stelt haar vermogens te demonstreren, d.w.z. te beginnen met volken van gelijke sterkte en kracht onder dezelfde levensomstandigheden, behandeling en verpleging en dit gedurende talrijke jaren en in handen van mensen, die in staat zijn, zowel door theoretische kennis als door praktische zin, de waarnemingen tot hun recht te laten komen, hetgeen m.i. geen kleinigheid is. Ik zoek het nu liever laag bij de grond, bij de kleinigheid van het bouwproces, waarvoor ieder belangstelling moet hebben, ook al blijft hem elke teeltgedachte vreemd.

Ik weet ook, dat het een alledaags onderwerp is en toch schuilen in dit stukje bijenleven niet alleen heel wat interessante puntjes, maar ook heel wat vragen, waarop de praktijk wel zeer verschillende antwoorden geeft, die de meeste van ons ook wel kennen, maar die zij zich toch onvoldoende realiseren en waar zelfs zeer gemakkelijk met de pet naar wordt gegoid. Dit zeggen, met andere woorden, toch ook de hiervoor aangehaalde Amerikanen?

Het bouwspel van de zwerm, die in 8 dagen haar werk kan hebben verricht bij een goede toevoer van voedsel, ontlokt de imker vaak een woord van bewondering en voldoening, dat het volkomen verdient. Wat wijst het niet op een geweldig prestatievermogen. En dat gaat bij de zwerm haast vanzelf, als men de goede verhouding heeft genomen tussen gewicht der zwerm en het aantal raten. Dan wordt alles van onder tot boven volledig uitgebouwd met fijne bouw.

Maar wij laten onze bijen ook bouwen in het voorjaar tot de zwermrijpheid zich komt aanmelden. Met de ontwikkeling en bij gunstige weers- en drachtgesteldheid gaat de bouwdrift zich ontplooiën, neemt toe in kracht, terwijl het jonge volk sterker en de behoefte aan ruimte steeds groter wordt. Dan komen wij voor de vraag te staan op welke wijze wij bij uitbreiding van het broednest de mooiste bouw kunnen verwachten. Dat weet iedereen, hoor ik zeggen en toch zal het er bij de een heel anders uitzien dan bij de ander, omdat het geheim van precies weten en

precies doen, zoals het hoort, blijkbaar niet aan iedere imker is geopenbaard.

Gaan we nu na, op welke wijze wij de bouwkwestie hebben te bekijken, dan zijn er hier enige zaken, waarop ik zou willen wijzen: 1e Beoordeling en taxatie van de hoedanigheid van de bouw, waarop zijn volken zijn gezeten. 2e Wat zijn de oorzaken van de verschillen in bouw? 3e Hoe komt men aan een betere, de mooiste bouw? 4e Is dit doel de moeite en zorgen waard?

Ik wees er reeds op, dat men, om tot een juiste beoordeling van een volk in zijn onderdelen te kunnen komen, men dit systematisch moet doen, d.w.z. volgens een bepaald schema, regelmatig en de bevindingen moet noteren. Overal, waar aan reinteelt wordt gedaan, is dit vanzelfsprekend. De z.g. stokkaart is hierbij onmisbaar. In de imkersalmanak vinden we een schema onder „standinspectie.”

Men kan de stokkaart natuurlijk naar eigen inzicht inrichten en zo heb ik zelf in de vele jaren, dat ik deze gebruikte, aan 5 punten mijn bijzondere aandacht geschonken, n.l. aan volkssterkte, broed, stuifmeel, honing en bouw; nog enkele andere, welke hier buiten beschouwing blijven. Ik gaf aan de broedstand, aan stuifmeel en honing het cijfer van 7—0 in verband met het oppervlak van het Simplexraam, dat welbekend 7 dm² groot is, een vaste maat dus, waarmee de hoeveelheden Br. St. H. bij enige ervaring vlot zijn vast te stellen. Voor de eenvormigheid gaf ik ook aan volkssterkte dit cijfer van 7—0, aan de bouw 3—0. Hoewel alle onderdelen onderling in een organische afhankelijkheid tot elkaar staan en wij dus, als we één onderdeel beoordelen, ook de andere in ons oordeel opnemen, wil ik hier slechts wijzen op de natuurlijke samenhang tussen broed en bouw en hoe ik deze laatste taxeer.

Gaan we de bouw beoordelen, waarbij wij gebruik maken van de cijfers 3—0, dan geven wij aan de raat, die volledig van top- tot onderlat is uitgebouwd met werksterbouw, zonder één grove cel, het hoogste cijfer. De raat, die in een der benedenhoeken een oppervlakte van 10—30 grove cellen vertoont, krijgt het cijfer 2. Vinden we ze in beide hoeken, bovendien enkele cellen tussen de fijne bouw, dan wordt het 1 en 0 als er onder de toplat of tussen de fijne cellen veel grof werk voorkomt.

Ik wil bekennen, dat ik, toen ik begon met punten, ik ettelijke raten met 2 en 1 had te noteren, en ondanks mijn streven de volken uitsluitend op fijne bouw te krijgen, ik nu nog enkele volken heb, waarvan op enige raten de ongewenste cellen voorkomen.

Wijden wij een enkel woord aan het tweede punt n.l. wat de oorzaken zijn van de afkeurenswaardige bouw, dan zij er in de eerste plaats op gewezen, dat geslachtsdrift en bouw hand aan hand gaan, zoals ook haal- en bouwdrift. Broeden, rijpen, halen zijn toch de drijfveren, de driften, nodig om de bouwdrift tot ontplooiing te brengen? De geslachtsdrift vereist grove bouw, de jonge bouwbijen willen zich uitleven. Op allerlei plaatsen wordt daartoe gelegenheid gezocht of gemaakt. De niet-vierkant uitgebouwde raat zal in haar zwakke hoeken worden afgeknaagd, waar dan de grove cel in meerder of minder groot oppervlak verschijnt. De open ruimten tussen raam en kunstraat aan boven- en onderkant, ook terzijde, worden bebouwd met grof werk.

Gemis aan de juiste bouwplaats wordt dus oorzaak, dat ze in alle hoeken en gaten haar lust botvieren en tevens is dit een bewijs, dat de imker de driften in een sterk volk, dat bezig is zich te ontwikkelen, te groeien en te rijpen, niet voldoende in de goede richting heeft weten te leiden of willen leiden.

Naast meerdere of mindere grove bouw, treffen we in menig volk raten aan, die slechts half of voor tweederde zijn uitgebouwd, product van geringe of van verminderde bouwlust of als gevolg van gebrek aan volkssterkte, reden waarom wij bij het gebruik van kunstraat zeer goed acht moeten geven op de conditie,

waarin het volk verkeert. Slecht uitgebouwde raten hebben geen waarde en moeten zo snel mogelijk worden weggenomen, de bijen willen er niet meer aan, ze kunnen er bij de uitbreiding van het broednest hinder van krijgen. Men kan de moeite nemen ze af te flamberen en ze in volle drachttijd in de honingruimte plaatsen.

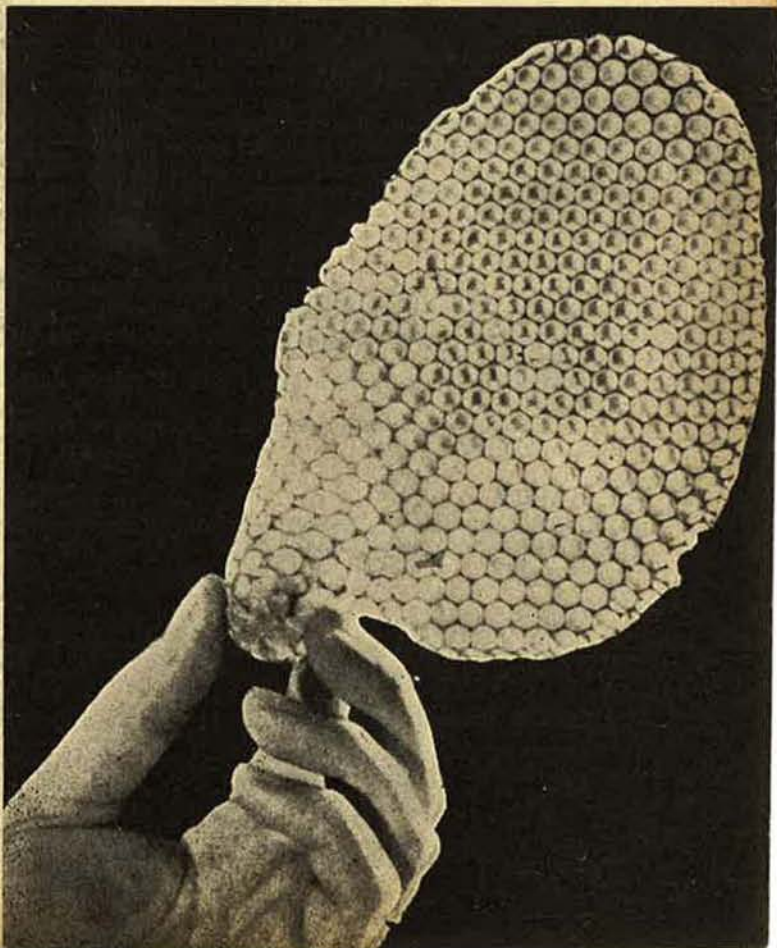
De scheefhangende raat levert evenzeer een product, waarvoor wij de neus ophalen; aan één zijde te diepe cellen, aan de andere kant ondiep, beide onbruikbaar voor de koningin.

Ook de kwaliteit van de koningin, zwermrustig of traag, oud of jong, slecht of goed bevrucht, enz. kan een belangrijke rol spelen bij het vroeg of laat verschijnen van grove bouw. Dat onze bij de lust tot grove bouw „in het bloed” zit, zal niemand tegenspreken. Het is aan elke imker wel bekend, dat een voorzwerm na 8-10 dagen weer grof kan gaan bouwen. Enerzijds is de schuld van grove bouw dan in de koningin te zoeken, maar voor een ander, en niet gering deel, mag ze die afschuiven op haar houder of hoeder.

Op de derde vraag: hoe komt men aan een betere, de mooiste bouw, zou ik willen antwoorden, dat de oorzaken, hiervoor genoemd, de voor de handliggende richting aangeven, hoe dit doel te bereiken. a. De imker heeft zich goed af te vragen, hoe de bouwdrift in het goede spoor te leiden en te houden en dus de bouwbijen volop kans geven tot bevrediging van hun drift. b. Door een strenge keuze te maken van het bouw materiaal en de voorgeschreven techniek zeer nauwkeurig op te volgen.

Zoals reeds werd opgemerkt is voor het optreden van een krachtige bouwdrift in de eerste plaats een sterk en jong volk nodig. Wat hieronder verstaan moet worden, mag elke imker zich nog eens grondig voor ogen stellen, hetgeen nog niet zo eenvoudig is. Zie slechts naar de talrijke middelmatige en zwakke volken in alle perioden van het jaar. In de ontwikkelingstijd, bij goede dracht- en weersgesteldheid zal de drift in volle actie verkeren, als ook de andere driften in volle beweging zijn. Dus de natuur doet het wel?

(Wordt vervolgd)

Vereniging voor Koninginneteelt

Bevruchtingsstation Schiermonnikoog

Op 7 April jl. vergaderden te Assen de voorzitter en de secretaris van de Vereniging voor Koninginneteelt met de heren Planting, Ploegmans, Troost en de Ruiters als vertegenwoordigers der kringen Groningen en Drente, als Commissie ter bespreking van de regeling voor het plaatsen van bevruchtingsvolkjes op het eiland Schiermonnikoog.

Besloten werd :

- 1e. De voor de bevruchting beschikbare tijd van 6 Juni t/m 1 Augustus te verdelen in 4 bevruchtingsperiodes van 2 weken. Gedurende de twee eerste periodes zal een **Krainer darrenvolk** op het eiland geplaatst worden en gedurende de twee laatste periodes een **inlands darrenvolk**, afstammend van het inlands volk, dat in 1949 op Schiermonnikoog geplaatst werd.
- 2e. De plaatsing van bevruchtingsvolkjes op het bevruchtingsstation open te stellen overeenkomstig het hieronder volgende reglement.

Reglement voor het bevruchtingsstation Schiermonnikoog

Artikel 1.

Leden van de Vereniging voor Koninginneteelt en van de afdelingen, behorende tot de kringen Groningen en Drente der Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland, hebben het recht, tegen een vergoeding van f 1.— per kastje, bevruchtingsvolkjes op het bevruchtingsstation te doen plaatsen. Bij aanvoer te Groningen bedraagt deze vergoeding f 1.50 per volkje, (dus inclusief kosten van vervoer en toezicht Groningen-Schiermonnikoog v.v.).

Artikel 2.

Andere bijenhouders, mits lid van een der organisaties, welke gezamenlijk de bedrijfsraad voor bijenteelt vormen, kunnen, indien en voorzover de capaciteit zulks toelaat, bevruchtingsvolkjes op het bevruchtingsstation doen plaatsen tegen een vergoeding van f 3.— per kastje. De vervoerskosten naar en van Schiermonnikoog zijn voor rekening van de eigenaar der volkjes.

Artikel 3.

Voor het jaar 1950 zijn de bevruchtingsperiodes, gedurende welke achtereenvolgens darrenvolken op het bevruchtingsstation geplaatst zullen worden, als volgt ingedeeld :

6 t/m 20 Juni en 20 Juni t/m 4 Juli (Krainer darrenvolk).

4 t/m 18 Juli en 18 Juli t/m 1 Augustus (Inlands darrenvolk).

Artikel 4.

De volkjes zullen op Schiermonnikoog door of namens de Commissie in ontvangst genomen en afgegeven worden.

Artikel 5.

De ter plaatsing aangeboden volkjes moeten aan de volgende eisen voldoen :

- 1e. Zij moeten voorzien zijn van voldoende voer

(gerekend moet worden op een periode van twee weken zonder dracht.

Het is niet toegestaan de volkjes tussentijds te voeren).

- 2e. De volkjes moeten darrenvrij zijn.

- 3e. De vlieggaten moeten aan de binnenzijde voorzien zijn van een darrenroostertje of van darren-gaas. (Doorlaatopeningen 5 mm).

- 4e. De vlieggaten moeten afdoende kunnen worden gesloten en wel zodanig, dat de volkjes bij het sluiten der vlieggaten tegelijkertijd lucht krijgen.

- 5e. De deksels moeten met schroeven op de kastjes vastgezet zijn.

Artikel 6.

De plaatsing van de volkjes geschiedt op aanwijzing van de Commissie.

Artikel 7.

De Commissie zal voor toezicht zorgen, maar stelt zich niet aansprakelijk voor schade, die een gevolg is van diefstal, beschadiging, enz.

Artikel 8.

Gedurende de tijd, dat de kastjes op het terrein te Schiermonnikoog zijn opgesteld, mogen ze niet worden geopend.

Artikel 9.

Met het oog op het vervliegen van koninginnen is het verboden het terrein van het bevruchtingsstation te betreden, tenzij met toestemming van de Commissie.

Artikel 10.

De Commissie is niet aansprakelijk voor schade, ontstaan bij het vervoer of veroorzaakt door het vervliegen van volkjes of koninginnen.

Met betrekking tot de aanvoer der volkjes kan worden medegedeeld, dat de aanvoer van een klein aantal volkjes aan de boten te Zoutkamp of Oostmahorn zeer bezwaarlijk is; de Commissie heeft daarom besloten de gelegenheid open te stellen, de kastjes te Groningen te doen aanvoeren en ze van Groningen naar Schiermonnikoog in één zending te doen vervoeren. Hiervoor is de volgende regeling getroffen en verzenders dienen zich strikt te houden aan de gegeven voorschriften.

- 1e. Op de data 6 Juni, 20 Juni, 4 Juli en 18 Juli (Dinsdagen) vaart de beurtschipper Boersma van de stad Groningen naar Schiermonnikoog. Voor het bevruchtingsstation bestemde kastjes moeten op een zodanig tijdstip worden verzonden, dat ze in de loop van de **voormiddag** van de hierboven genoemde data (6 Juni, 20 Juni, 4 Juli en 18 Juli) aan het bestelhuis te Groningen aankomen. Van de vervoerder naar Groningen (beurtdienst of Ned. Spoorwegen) dient men omtrent het tijdstip van aankomst zekerheid te verlangen.

De Commissie is doende het vervoer zo te regelen, dat een begeleider met de boot meevaart. Deze draagt dan zorg, dat de kastjes op Schiermonnikoog ge-

Inlevering suikerlijsten

Van een aantal afdelingssecretarissen ontvingen wij nog geen suikerlijst (voorjaar 1950).

Wij herinneren deze secretarissen er aan, dat genoemde lijsten voor 15 April in ons bezit moeten zijn.

Om moeilijkheden met een volgende levering te voorkomen wordt omgaande toezending verwacht.

Bij voorbaat dank.

HET BIJENHUIS,
Wageningen.

plaatst worden, terwijl hij voorts de terugzending verzorgt.

2e. De kastjes moeten worden geadresseerd aan:
De heer K. Boersma, Beurtschipper op Schiermonnikoog (Bestelhuis De Vries) Oosterhamrikkade, Groningen.

De verzending aan genoemd bestelhuis dient franco te geschieden, de terugzending van het bestelhuis naar de eigenaar geschiedt **niet franco**. De kosten van het vervoer Groningen—Schiermonnikoog v.v. worden bestreden uit de in art. 1 van het Reglement genoemde f 1.50.

3e. Op elk kastje moeten met onuitwisbare verf of inkt duidelijk naam en adres van de eigenaar zijn aangebracht.

Het is doelmatig, de kastjes in kratjes van 4 of 8 stuks samen te voegen.

Indien uit dezelfde afdeling meerdere leden kastjes inzenden, verdient het aanbeveling deze kastjes in één zending naar Groningen aan te voeren.

4e. Opgave van het aantal in te zenden volkjes, alsmede vooruitbetaling per postgiro van de verschuldigde kosten ad f 1.50 per volkje, dient te geschieden:
Voor de beide eerste perioden (Krainer darrenvolk) aan de heer B. H. Lammerink, Herfterplein 10 te Zwolle, gironummer 230438;
Voor de beide laatste perioden (Inlands darrenvolk) aan de heer K. H. Sportel, Hoofd der School, Nieuw Scheemda, post 't Waar, gironummer 100053.

Inzenders, die de mogelijkheid hebben de kastjes aan te voeren aan de boten te Zoutkamp of Oostmahorn, kunnen ze op de data 6 Juni, 20 Juni, 4 Juli en 18 Juli verzenden aan: de heer H. Kruyer, p/a Gemeentehuis Schiermonnikoog, SCHIERMONNIKOOG.

Zij dienen aan de adressen, genoemd onder 4e., bij vooruitbetaling per volkje een bedrag van f 1.— over te maken.

In verband met het in artikel 5 voorgeschreven roostertje zij medegedeeld, dat door de heer H. J. Lohuis, Almeloestraat D 62 te Albergen, een zeer doelmatig roostertje is vervaardigd, dat bestaat uit twee strookjes zink, waarop drie staafjes zijn gesoldeerd. Belanghebbenden wordt aangeraden, zich hierover met de heer Lohuis in verbinding te stellen.

De secr. der Vereniging voor Koninginneteelt,

B. H. LAMMERINK

MIJLPAAL 1950

NU het tijdstip nadert, waarop de Tentoonstelling Mijlpaal 1950 haar poorten opent voor de duizenden bezoekers, wil de Commissie Organisatie Bijenstand Mijlpaal 1950, nog eens met nadruk onder Uwe aandacht brengen, dat onze deelname aan deze tentoonstelling er in de eerste plaats op is gericht het gebruik van Nederlandse honing te bevorderen.

Door het grote aantal bezoekers, dat wij middels deze tentoonstelling bereiken, moet het gelukken, het gebruik van honing ingang te doen vinden, ook bij dat deel van de bevolking, waarvan wij maar al te goed weten, dat daaraan de goede hoedanigheden van honing nog onbekend zijn.

Door een pakkende folder, uitgereikt aan de bezoekers, wordt de voedingswaarde van Nederl. honing op prettige wijze onder hun aandacht gebracht.

Wij verwachten, dat de Nederlandse Imker, door persoonlijk bezoek aan Mijlpaal 1950, individueel of in verenigingsverband, belangstelling zal tonen, voor het streven van de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland.

We prijzen ons gelukkig, dat zich reeds een aantal medewerkers, geheel belangeloos ter beschikking heeft gesteld om in onze stand te demonstreren. Honderd dagen lang iedere dag twee medewerkers, vraagt meerdere hulp. Imkers, geeft U spontaan en spoedig op, aan het adres van de Secretaris der Commissie, Nachtegaalpad 11 te Arnhem, waarmede U aan het welslagen van de HONINGRECLAME medewerkt.

Onderstaande officiële mededeling van het Tentoonstellingsbestuur „Mijlpaal 1950“:

MIJLPAAL 1950

Tentoonstelling Sonsbeek-Zypendaal

ARNHEM 6 MEI—19 AUG.

Toegangsprijzen:

Volwassenen	f 1.00
Kinderen beneden 16 jaar	f 0.75
Militairen	f 0.60
Scholieren met geleiders	f 0.60

Kaarten voor collectief bezoek

(te bestellen en te betalen minstens 10 dagen van te voren: Jansbinnensingel 20, Arnhem):

25—250 personen	f 0.90
251—500 personen	f 0.80
501—1000 personen	f 0.70
Boven 1000 personen	f 0.65

Door de G.T.W., Ned. Spoorwegen, N.B.M., V.A.D. en Velox worden - tegen speciaal tarief - gecombineerde reis-toegangsbiljetten verkrijgbaar gesteld.

Regerings-paviljoens geopend ..	van 9-18 uur
Op Zondagen	van 12-18 uur
Parken geopend	van 9-23 uur
Op Zondagen	van 12-23 uur

Consumpties van prima kwaliteit tegen matige tarieven verkrijgbaar

UIT DE JAAGKIEPS

Jaren geleden vond ik in een Duits tijdschrift een artikel over onze beroemde onderzoeker Jan Swammerdam (1637—1680), waarbij bijgaande tekening was gevoegd. Daar er geen afbeelding van Swammerdam bekend is, zond ik een afdruk aan het Rijksmuseum te Amsterdam en kreeg tot antwoord, dat het een vals portret was en kennelijk van Hartmansz, voorkomende op de Anatomische les van Prof. Tulp van Rembrandt (1632) in het Mauritshuis in den Haag.

Er zal dus wel geen portret van onze grote onderzoeker bestaan, hetgeen niet te verwonderen is, daar Swammerdam een zonderling persoon was, zeer gelovig en melancholisch, die het laten maken van een schilderij zeker ijdel en werelds gevonden zal hebben. Swammerdam is de eerste geweest, die wetenschappelijk het geslacht der koningin en van de dar heeft vastgesteld. In zijn Bijbel der Natuur lezen we:

De Gemeene Bijen kan men aanmerken als van onzijdig geslacht zijnde en natuurlijk gelubde, zijnde nogtans meer vrouwelijk als mannelijk van maaksel en de aard. De Mannekens hebben werkelijk ende tastelijke Teeldeel. En de Wijfken hebben een eierstok met duizenden van Eyeren (geteld werden 300 eileiders elk 17 eiers = 5100 eiers).

Maar de gemeene Bijen hebben nog mannelijke nog vrouwelijke teeldeen.

De Broedbij, verkeerd zoo genoemd, is werkelijk het mannetje der bijen en daarom in den korf even belangrijk als de Koning of het Wijfje zeve zijnde daarbij veel zoetaardiger van omgang en beminlijker in zijn handeling en manieren als de andere twee soorten, want het is alleen de liefde en voortteeling die hij behartigt, zonder dat hij met een geveesden angel gewapend is.

Als ik U vertel, dat de uitvinder van het moerrooster

een Rus is geweest, zult U wel opmerken: Natuurlijk! Maar ik geloof, dat het deze keer wel echt is, want Prof. Armbruster schreef in 1937 in zijn Archiv für Bienenkunde: „Het moerrooster is meermalen uitgevonden. Als de echte uitvinder moet Prokopowitsch beschouwd worden. Hij heeft dit rooster op grote schaal gebruikt. Het was blijkbaar uit houten staafjes gemaakt. Volgens Wedmore heeft Abbé Collin (Frankrijk) in 1849 een koninginzeef uitgevonden, dus een afscheiding met geboorde gaten. In 1859 stelt Dönhoff een vlechtwerk van draad voor, dat alleen de bijen doorlaat, maar niet de koningin. Toen was in Duitsland het moerrooster nog onbekend. Het is in geen geval waar dat Hannemann, die meermalen daarvoor wordt aangezien, de uitvinder is. Ook Karl Gunther (1855—1917) heeft aanspraak op deze uitvinding gemaakt, maar diens vader was voor 1851 imker bij von Berlepsch, aan wie de Prokopowitschkast (met staafjes-moerrooster voorzien) bekend was. Peter Prokopowitsch (1775—1850) werd in de Ukraine geboren. Hij was volgens Armbruster „niet alleen de eerste grotere mobiel-imker, maar hij was zeker ook de meest verdienstelijke imker van alle tijden”. In zijn school stonden 2800 volken. Wie meer van hem wil weten, verwijs ik naar Archiv für Bienenkunde 1936.

In Oostenrijk verschijnt sinds enige tijd „Der Carnika Züchtering”, het enige Internationale Vakblad voor Bijenteelt, uitgegeven door het Internationale Verbond van Carnika-vrienden.

Het blad is een propagandablade voor de Krainer bij en dan nog wel voor de jongste stam van dit ras: de Peschetz-bij (behalve deze zijn er nog de Sklenar en de Troiseck). Ofschoon één van de jongste vakbladen, heeft het zich al aangemeld als officieel orgaan van de Apimondia.

Uit Bienenwatter 1950/2 blijkt, dat er geen vrede heerst tussen de kwekers van de verschillende stammen, hetgeen ook wel blijkt uit de advertentie in ons M.S. van Februari j.l.

Naar aanleiding van het geval van de in Duitsland ingevoerde besmette Krainer-bijen (Zie M.S. 1949/12 blz. 185) werd voor Duitsland direct het invoerverbod van koninginnen uit Oostenrijk verscherpt, er wordt met straffen van 10.000 tot 100.000 D.M. gedreigd, indien door het invoeren van zo'n koningin een district of zelfs een provincie ontsmet zou moeten worden.

Voor de Carnika-bij is ook in ons land veel reclame gemaakt. De Carnika Züchtering imponeert erg en doet het voorkomen of de Oostenrijkse bij de allerbeste is.

Het oordeel van Miss Annie D. Betts in Beeworld 1950/2 mag zeker niet achterwege blijven:

„Dat de promotors van een bijzondere stam of groepen van stammen bijen een afzonderlijk blad hebben, kan op het eerste gezicht wat vóór hebben (mits aangetoond kan worden, dat de bijen in kwestie inderdaad in een uitgestrekt gebied gebruikt worden), maar we twijfelen zeer, of de schrijvers er in zullen slagen de Krainer-bij, of, zoals zij die thans bij voorkeur noemen, de Karnika, de wereld te doen oververen, ten opzichte van de bewezen superioriteit van de Italiaanse bij, voornamenlijk de Amerikaans-Italiaanse. We vinden, dat de schrijvers te weinig rekening houden met de waarschijnlijke aanpassing van hun bijen aan het eigen klimaat. Het kan nooit genoeg herhaald worden, dat de bij, die bijna volmaakt is voor één streek en klimaat, in een andere streek een mislukking kan zijn, door de uitwerking op het volk van verschillende prikkels, ontstaan door

het vreemde klimaat en de afwijkende opéenvolging der bijen-flora".

Volgens de Redactie van Gleanings (1950/3) verscheen er in het Amerikaanse blad Philadelphia Inquirer in Januari j.l. een advertentie over $\frac{3}{4}$ pagina van de honinghandelaar John Wanamaker, waarin hij 60 verschillende soorten honing uit 7 Staten en 7 landen buiten Amerika aanbiedt. Uit deze advertentie het volgende:

Honing: Gave der bloemen - Suiker der Ouden - Medicijn der Wijzen - Energie van het moderne leven.

Wanamaker heeft 60 heerlijke smaken in honing, gepuurd in alle hoeken van de wereld. Blanke en donkere, zacht van smaak en fijn gekruid, de mooiste collectie van import en eigen honing, die Philadelphia ooit gezien heeft. Er zijn 10 soorten uit Californië, alle 70 ct per pound, 3 uit Florida van 65 tot 100 ct, drie van New-York, 5 van Tennessee, 5 van Texas, 4 van Washington enz.

De prijzen variëren van 50 \$ct per pound voor Iowa honing tot \$ 2.20 voor een pot honing van Mont Jovet Charmoniz, Frankrijk.

Welke Franse honing heeft zo'n goede naam in de V.S.? Ik vermoed, dat dit de Rozemarijn-honing is, waarover in 1947 in genoemd blad enige artikels verschenen.

In Gleanings 1947/4 werd van de Fransman Henry Freud een brief opgenomen „Rozemarijn-honing - er bestaat geen betere".

Hieruit het volgende:

In Frankrijk worden slechts 3 soorten honing in grote hoeveelheden gewonnen. In het Noorden de Esparcette-honing, veel gekocht door Fransen en Engelsen. De Heide-honing, welke in grote hoeveelheden in het Solognedistrict wordt gewonnen, is van een minderwaardige kwaliteit en wordt daarom alleen gebruikt door de koekebakker. Deze honing kan niet vergeleken worden met de Schotse heide-honing, daar hij meestal een onaangename bijmaak heeft, veroorzaakt door de terpentijn-achtige afscheiding van de pijnbomen in dit district.

Verder naar het Zuiden, langs de Middellandse Zee vinden we de Rozemarijn. De honing van deze plant is zeker de heerlijkste die er bestaat. Waterhelder indien vloeibaar, sneeuwwit indien versuikerd; hij bevat 78% suiker tegen 68 tot 70% in andere honingen. De rozemarijn groeit ook op slechte grond, is tamelijk winterhard, bestand tegen droogte en houdt van hitte. Hij honingt wanneer de nachten koel en de dagen zeer warm zijn. In het Narbonne-district bloeit deze plant vroeg in het voorjaar en de bloei duurt bijna 8 weken. Dagelijkse toenames van 10 tot 15 pound werden geconstateerd.

Op dit artikel kwamen verschillende vragen uit alle delen der wereld, zodat de schrijver in het Septembernummer van genoemd blad nader op deze plant terugkomt:

Rozemarijn groeit het beste op klei- of leemachtige grond, in streken waar de winter meer of minder streng is en het voorjaar vroeg komt. De aanplant moet met bewortelde stekken geschieden. Deze stekken zijn dan twee jaar oud en, na geplant te zijn, groeien zij in twee jaar tot flinke struiken; deze leveren pas honing in het vierde jaar, terwijl in het vijfde jaar de volle opbrengst begint.

De planten moeten in het najaar 70 cm uit elkander gezet worden, de stekken mogen niet langer dan veertien dagen buiten de grond blijven. De struiken kunnen 30 tot 40 jaar oud worden. Vermeerdering door zaad is moeilijk en niet winstgevend. Een hectare, beplant met 5.000 stekken, wordt geacht aan 40 volken een goed overschot te geven, hetwelk in kwantiteit en kwaliteit elke andere plant, hetzij wild of geteeld, overtreft.

(Joustra noemt deze plant niet, terwijl Schotman de Rozemarijn bij de bijkomende drachtbronnen noemt: geeft wat honing maar geen stuifmeel.)

Der Imkerfreund heeft een rubriek „Anfängerschule";

hieruit het volgende uit het Decembernummer 1949: We kennen de belangrijkheid van het stuifmeel voor het kweken van het broed. We hebben in de laatste tijd uit Rusland vernomen, dat de imkers, die daar veel uitvallend stuifmeel eten, zeer oud worden. We moeten daarom het stuifmeel-percentage van de honing met dank op de credit-zijde van de honing plaatsen. Het is schrijver bekend, dat men in Duitsland op meerdere plaatsen druk bezig is met het onderzoek naar de waarde van het stuifmeel ten opzichte van de gezondheid. Misschien beleven we nog eens de dag, dat we het met de stuifmeel-vallen opgevangen stuifmeel bij de honing gaan doen, om bij hoge ouderdom nog jong te blijven.

Peeping Tom geeft in zijn rubriek „Gezien en gehoord" in Beecraft 1950/1 het volgende bericht: In een orgelpijp in de kerk te Knockholt (Kent) zat een bijenzwerm totdat Sir Waldron Smithers, die gedurende een dienst het orgel bespeelde, deze zwerm de lucht inblies. Er volgde geen paniek en niemand werd gestoken.

M. J. Deyell in zijn rubriek „Een praatje met bijenhouders" in Gleanings 1950/3. Bijenzwermen in gebouwen komen in sommige steden zoveel voor, dat sommige plaatselijke bijenhouders, die zich gespecialiseerd hebben om dergelijke zwermen in moderne kasten over te brengen, een vergoeding voor hun diensten vragen.

Volgens hetzelfde blad heeft James I. Hambleton, na zijn bezoek aan het congres te Amsterdam, op een bijenhouders-vergadering, in de V.S. het volgende gezegd:

„Bijenhouders in Europa kennen hun bijen en zij hebben misschien meer plezier ervan dan menig Amerikaan".

Tot besluit een korte aanhaling uit een artikel uit L'Apiculteur 1949/10 „Selectie en kunstmatige bevruchting in de bijenteelt":

„Gilbert Barlett verzond de bevruchting van eitjes van een onbevruchte koningin. Hij slaagde erin moeren te kweken door pasgelegde eitjes in contact met het sperma te brengen. Hoewel deze operatie misschien geschikt zal zijn om enkele koninginnen te telen, brengt zij geen oplossing voor het selectie-probleem".

Jékavé.

de LEZER LEZER antwoordt:

BOEKWEITVERBOUW

(Vraag 22, Aprilnummer)

Als bijna 75 jarige heb ik de tijd meegemaakt, dat er nog veel boekweit werd verbouwd. Het ging als volgt.

Tussen 1 en 12 Mei was de gezette tijd om te zaaien en wel in rijen, om later het schoonhouden te vergemakkelijken. Hoe minder onkruid, des te beter, want boekweit is een plant, die niet in haar ontwikkeling mag worden belemmerd. Ze gedijt gemakkelijk op schrale, doch wel humusrijke grond. Ze is gevoelig voor nachtvorst.

Reeds in het voorgaande jaar werd bepaald, dat een bepaalde hoek gronds het volgend jaar met boekweit zou worden bezaaid.

Voor de veenboekweit werd het veen, afval, bolster, door bewerking losgemaakt en te drogen gelegd; droog zijnde werd het vuur er over uitgestrooid en dientengevolge kwam in de omgeving zoveel rook voor, dat er op zijn ergst een dikke mist hing. Deze afgebrande grond werd dan bewerkt en met boekweit bezaaid. Boekweit heeft een korte bouwduur. Groeien, bloeien, rijpen, oogsten en verkoop van het gewas vielen tussen begin Mei en half September. Het bouwen als navrucht op aardappelland, Juni tot half Juli, is echter niet mogelijk.

Dat er niet meer boekweit verbouwd wordt, zal zijn oorzaak wel vinden in de beurs.

Moet er boekweit worden ingevoerd? Nu het hier niet meer verbouwd wordt, begrijpelijk wel. Werd er hier voldoende verbouwd, dan kon de invoer worden verminderd.

De kippen lusten heel graag boekweit. En schrijver dezes heeft zelf wel pannenkoeken en pap gemaakt van zelfverbouwde boekweit; een kostje van onverbeterlijke hoedanigheid. De dienst van de molenaar werd ingeschakeld; moeder de vrouw kreeg het meel panklaar in huis.

Als de bijen van de klei kwamen, deden ze zich te goed aan de boekweit en ontwikkelden zich daardoor goed voor de heide. Zeven en vijftig jaar geleden stonden onze bijen bij „Oude Oene” op het z.g. Punt achter Haulerwijk; daar was een grote oppervlakte heide met een flinke lap veenboekweit.

Schrijver dezes is altijd imker geweest en wellicht mede door de boekweidracht heeft hij zijn bijen nimmer weer zo goed van de heide thuis gehaald als in die jaren.

Drachtster Compagnie.

J. M. POOL.

MEER KONINGINNEN IN EEN VOLK

(Vraag 1, Januarinumnummer)

De bedrijfswijze van Pater Dugat zal aan verschillende streken in ons land niet zo gemakkelijk aangepast kunnen worden. De vraag is maar, in welke streek men woont, welke bijenweide wordt bezocht en of de heidedracht daarbij inbegrepen is.

Met deze bedrijfswijze kan niet gesproken worden van meer koninginnen in een volk, daar er met meer vlieggaten gewerkt wordt. Zodra beide volken de krant doorgeknaagd hebben, zullen zij elkaar verdragen, waarna veel vliegbijen van het bovenste volk in het onderste terecht komen. Na zeer korte tijd zal ieder volk (als zijn koningin in het leven gelaten wordt, wat wel kan), zijn eigen vlieggat bevliegen, dus zijn er twee volken in één kast.

De witte, keurig open en gesloten broedraten uit het natuurlijk gevormde broednest halen, kan nimmer goed zijn, vooral als men slecht weer treft, met koude dagen, en de stuifmeelgordel op de verkeerde plaats terecht komt.

Met het moerloos maken moet aan verschillende dingen worden gedacht. Zeker zal men meer honing krijgen, daar er geen broed te verzorgen is. Maar daar staat tegenover, dat het broeden lange tijd stil staat en men eigenlijk weer een volk verliest. Dit volk kan men voor de heidedracht als uitgesloten beschouwen. Energiek werkt een volk, totdat het doppen aanzet; dan treedt zwerfvlust op en deze is niet bevorderlijk voor ratenbouw en dracht. Het is van groot belang een bevruchte moer in te voeren, daar het bij het invoeren van een onbevruchte moer te lang duurt om een behoorlijk broednest te krijgen voor de overwintering.

RENKUM.

A. v. d. BRINK.

MEN ZEGT...

dat de Mijlpaalcommissie een grote, nationale honing-reclame op touw zet;

dat de Bedrijfsraad en de aangesloten verenigingen deze reclame financieren;

dat die Commissie evenwel een beroep gedaan heeft op de medewerking van de Nederlandse imkers (zie Groentje April blz. 55);

dat er dus van die reclame wel niets terecht zal komen;

dat de commissieleden desalniettemin verder werken met een glimlach op het gelaat;

dat die glimlach te danken is aan een imker uit Zutfen;

dat deze imker zich belangeloos beschikbaar heeft gesteld voor de gehele duur van de Mijlpaal, zegge en schrijve honderd dagen;

dat verder nog een twintigtal imkers hun medewerking hebben toegezegd;

dat de rest van de honingproducenten, die wel in de gelegenheid zijn om te helpen en zich niet omgaand aanmelden..... enfin;

dat de Mijlpaal voor tentoonstellingsdoeleinden prima sectie- en raathoning nodig heeft;

dat een groot aantal imkers zich daarover direct met de Commissie in verbinding zal stellen;

dat Duitsland, met ingang van 1 April, een extra heffing DM. 30,— per 100 kg heeft gelegd op te importeren honing;

dat dit een reden temeer is voor de Nederlandse imkers om alles te doen wat mogelijk is om de honinghandel te activeren;

dat ze daarbij steeds kunnen rekenen op de medewerking van

LUISTERVINK

Adres Mijlpaalcommissie: Nachtegaalpad 11, Arnhem, Telefoon 20887. Red.

VAN SCHANDPAAL NAAR ERETRIBUNE

Naar aanleiding van hetgeen Luistervink in het laatste Maandschrift zegt, merkt de Secretaris van de Afdeling Westland op.....

dat hij de wijze, waarop Luistervink reclame maakt voor reclame-enveloppen, niet zo buitengewoon kan waarderen; dat hij alleen goede reclame zeer op prijs stelt en graag wil medewerken die te verspreiden;

dat hij de mening van Luistervink, als zou deze enveloppe een prachtig reclamemiddel zijn, niet kan delen, om — dat de achterzijde van deze enveloppen veel te druk bedrukt is en daardoor het geheel wordt ontsierd;

dat hij — zelfs zonder overleg gepleegd te hebben met z'n medebestuurleden — dan ook weigert deze enveloppen te gebruiken;

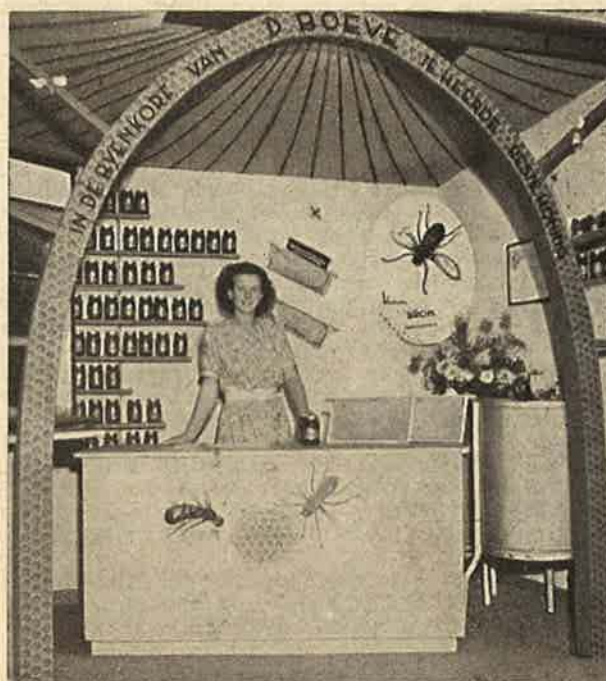
dat hij er niet bang voor is door een Luistervink openbaar aan de schandpaal geslagen te worden;

dat hij zich voorts niet kan voorstellen dat Luistervink nog brieven moet ontvangen in reclame-enveloppen omdat Secretaris Westland aanneemt dat Luistervink toch wel doordrongen is van het nut van Nederlandse honing;

dat de enveloppen aan Luistervink als reclamemiddel dus feitelijk allèen voor de postbeambte van nut kunnen zijn, maar,

dat dan de reclame aan de verkeerde kant van de enveloppe staat;

dat Secretaris Westland gaarne aan een goede reclame wil

medewerken door b.v. in de brieven aan relaties en kennissen een aantrekkelijk foldertje te sluiten (op zéér dun papier);

dat hij ontzettend slecht kan tekenen en daarom alleen maar met een krabbel op bijgaand briefje aangeeft wat mis-schien daarvoor gebruikt zou kunnen worden ('t is maar een suggestie);

dat hij nog even wil zeggen dat hij niet op Luistervinken gesteld is en daarom blij is dat hij een andere „Vink” in z'n omgeving heeft, n.l. het Hoofdbestuurslid Vink, en dat deze er voor heeft gezorgd dat er op de zo juist afge-lopen „Voedingssalon” in Den Haag een keurige stand aan-wezig was waardoor duizenden bezoekers hebben kennis-gemaakt met onze prima Nederlandse honing;

dat dit reclame in de goede zin was;
dat verschillende leden van de Afdelingen Den Haag en Westland hebben medegeholpen om deze reclame te doen slagen, zò —

dat dit wellicht een motief voor Luistervink zou kunnen zijn om de Afdeling Westland weer van de schandpaal te verwijderen;

dat hij tenslotte mededeelt niet meer op deze enveloppen-affaire terug te zullen komen.

P. J. DAALDER

Blijkbaar heb ik een knuppel in een hoenderhok gegooit; het resultaat is een Daalder waard! (Overigens is het niet de bedoeling van de honingreclame-enveloppe om de ont-vangers daarvan een schoonheidsontroering te bezorgen, doch om honing te verkopen!). Ben direct met het Bijen-huis gaan praten: uw briefinlage komt er. 't Bijenhuis heeft er 1000 voor U genoteerd, tegen kostprijs. De heer Daalder, mijn mede-Vink, Den Haag en Westland op de eretribune! Via de redacteur deelt de heer A. K. van Eekeren te Gorssel mij mede, dat de secretaris van de Groep Achterhoek reeds op 8 Maart 1000 honingreclame-enveloppen bestelde. Vol-ledig gerehabiliteerd en óók op de eretribune, naast de heer Boeve, die een prachtige stand op de tentoonstelling te Heerde verzorgde (zie foto) en de Mijlpaalmannen en hun helpers.

Wie is er méér wakker geworden?

LUISTERVINK

Vragenrubriek

(Antwoorden op gestelde vragen en Nieuwe vragen zenden aan: G. J. Lankkamp, Bathmen.)

Vraag 26: Ik merk al een paar jaar de moeren, doch zonder resultaat. Ik gebruik n.l. de staniolplaatjes. Verleden jaar vier gemerkt en er is maar één blijven zitten. Eén heb ik gekleurd met spirituslak en poederverf; ook niets waard. Ik geef het nog niet op. Aan de lijn kan het niet liggen, die was prima. Wat kan de oorzaak zijn? J. K. te Z.

Antwoord: Als Uw staniolplaatjes niet hechten, moet het aan de lijn of, aan de wijze van gebruik liggen. Probeer het nog eens. Gaat het weer mis, dan een nieuw buisje lijn proberen.

Vraag 27: Ik heb land bij de bijen-stand, wil die grond gaarne benutten ten behoeve van mijn bijen. In Augustus 1949 dicht gezaaid met witte klaver en een weinig graszaad, maar de klaver is afgelopen winter grotendeels doodgegaan; lichte zandgrond. Wat kan ik nu het beste zaaien of poten om in deze zomer voor de bijen te benutten? D. J. H. te Z.

Antwoord: Uw witte klaver zal niet sterk afgestorven zijn. De plant begint tegen het eind van Maart pas te groeien. Let dus even op. Is de klaver werkelijk sterk gedund door afsterving, zaai er dan spoedig serradella doorheen, of er voor in de plaats. Serradella is een één-jarige goede honingplant, die kan bloeien tot ongeveer eind Augustus.

Vraag 28: Ik vond in mijn dagblad bijgaand stukje en vond het de moeite waard dit aan U op te zen-den. Is het waar, zoals in dit stukje staat, en zo ja, is het dan niet waard ook op die wijze uit te voeren om onze honing-afzet uit te breiden en tevens deviezen voor ons land te verzamelen? Mijns inziens zijn hieraan enorme voordelen verbonden.

Gaarne zou ik hierover Uw mening horen. A. G. te 's-G.

Antwoord: Het (niet afgedrukte) krantenknipsel maakt melding van een vondst van een voormalig Engels officier, die een recept in handen kreeg om „mede” te maken en in het afgelopen jaar 150.000 kg honing voor dit doel verwerkte in een Engels plaatsje, en zijn productie verkocht naar Amerika. We kunnen vragensteller mededelen, dat het in ons land verboden is, enige stof (dus ook honing) tot gisting te brengen. Zouden we een middel kennen om mede te vervaardigen, dan zou het mededelen van zulk een recept volgens het Wetboek van Strafrecht ons al f 300.— boete of ½ jaar gevangenisstraf kunnen kosten. Laten we dus de honing maar als honing zien te verkopen. Deze is bovendien wel zo gezond als de alcohol, die er van gemaakt kan worden.

Vraag 29: Volgens Joustra's Bijen-boek leveren de wilgen zowel nectar als stuifmeel. Aan de slootkant van mijn tuin staan echter twee wilgen, en de bijen kijken er niet naar om. Kunt U gissen wat hiervan de reden is? De katjes bloeien sedert een dag of tien en blijven steeds groen van kleur. H. J. v. D. te A.

Antwoord: Alle wilgen zijn honing-gevers van extra kwaliteit, dus ook de Uwe, die blijkens Uw kleur-omschrijving stamperbloemen dra-gen. Was het wel vliegweer voor de bijen, toen U naar Uw katjes keek?

Vraag 30: Naar aanleiding van Uw onderschrift op antwoord van vraag no. 1 (Januari-nummer), meer koninginnen in één volk: „wat wij nestreuk noemen is waarschi-nlijk een reeks eigenschappen, door de koningin aan het volk gegeven”, zou ik gaarne wat meer willen weten van die eigenschappen.

A. T. v. d. B. te R.

Antwoord: Aan 't eind van de vo-rige eeuw werd gemeend, dat de Rus Nassanoff na de ontdekking van de z.g. Nassanoffse klieren (tussen

5e en 6e buikring) de oorzaak van de z.g. nestreuk had gevonden, om-dat deze organen een bijzondere reuk afscheiden. Daar het echter onaannemelijk is, dat alle bijen uit een volk eenzelfde reuk afscheiden en die uit andere volken wat anders geuren, is men van deze opvatting afgestapt en tot de mening overge-gaan, dat niet deze organen de nest-reuk veroorzaken, doch dat de „nestreuk” bestaat uit méér dan reuk en wel uit eigenschappen als in vraag 1 vermeld. Meer is hier tot dusver echter nog niet bekend.

Vraag 31: Kunt u mij boeken of artikelen opgeven over bijenteelt in de tropen? Het doet er niet toe in welke taal. A. J. G. te U.

Antwoord: Toevallig weet ik van een Indische, dat men daar met de tot „huisdier” gemaakte Indische bij handelt als wij hier met onze bijen. Eigenlijk kan in Indië niet van bijenteelt worden gesproken. Alle bijen zijn van iedereen: wie honing wil, neemt ze en wie een zwerm ziet, mag deze vangen om-dat niemand eigenaar is.

Vraag 32: Ik heb een korf met bijen, één volk dus. Ik wil dit in een kast overbrengen. Hoe en wan-neer is het nu de geschiktste tijd om daartoe over te gaan? En welke manier is de beste? W. P. te J.

Antwoord: Zet uw korf, wanneer deze tot de bodemplank is volge-bouwd, boven op de raampjes van uw kast, waarin ra'en of anders kunstraat. Ongeveer half Mei of iets later kan dit dus gebeuren. Bij goede dracht laat het volk zich dan meestal afzakken naar de kast. Is de moer beneden, dan tussen korf en kast een rooster leggen. Na een drachtperiode kunt u de honing uit de korf oogsten. Laat (bij slechte dracht) het volk zich niet afzakken, dan moet het uit de korf gejaagd worden. Vraag daarvoor hulp van een ervaren imker.

Vraag 33: Als jong imker heb ik in diverse boeken gelezen over het sprookjesachtige van de bruids-

vlucht en er zijn vele schrijvers, die dit als een van de belangrijkste momenten in het leven van de imker hebben gekenschetst; en inderdaad moet ik toegeven dat het dansen van de bijen voor het vlieggat, in afwachting van de terugkerende koningin, iets bijzonders is. Ik heb mij nu alleen afgevraagd, of dit in het vervolg zal plaats hebben rond het apparaat van Mackensen en Robert, het instrument voor kunstmatige inseminatie. Ik geloof dat het mogelijk is, op deze wijze iets betere resultaten te verkrijgen, maar ik vraag mij toch wel af, of dit opweegt tegen het verlies van het romantische, nog afgezien van het feit, dat het mijns inziens toch zeker nadelig moet werken op de harmonie in het bijenvolk, wanneer op een dergelijke grove gevoelloze wijze wordt ingegrepen in de natuur.

C. V. te U.

Antwoord: Met de heer C. V. ben ik het geheel eens, dat met het pogen, langs de weg van kunstmatige bevruchting de imkerij omhoog te helpen, te veel gedacht wordt aan de geldelijke voordelen. Indien toch kunstmatige bevruchting op grote schaal zou worden toegepast, wat ik gelukkig betwijfel, dan zou er aan het poëtische bijenhouden zoveel schade worden toegebracht, dat het aantal imkers en bijenvolken zeer sterk zou teruglopen. Mogelijk geringe winst aan één zijde zou dus uitlopen op grote verliezen anderzijds, want we moeten méér en in geen geval minder bijenvolken hebben voor bloembestuiwing.

Alle kunstmatige bevruchting acht ik, als in strijd met de wetten der natuur, misbruik maken van het menselijk kunnen. Hoewel ik liefhebberij zou hebben hierover enige bladzijden te vullen, beperk ik mijn antwoord tot het bovenstaande.

Vraag 34: Ik bezit 2 kasten met bijen, één simplex en één W.B.C. De volken zijn goed in orde. De dracht is hier ook goed: fruitbomen, koolzaad, wilg, kastanjes, klaver, weiland met paardebloem; het kan eigenlijk niet beter. Vóór de kasten bouwland, er achter weiland. En ik ben de enige imker in een straat

van 4 km. Gaarne zou ik uw advies willen ontvangen of ik met twee broedkamers kan gaan werken. Gaarne zou ik uit de bibliotheek het boekje van Joustra voor beginners ontvangen.

J. G. te A.

Antwoord: Gezien de opsomming van de drachtplanten in uw omgeving raad ik u aan, de omhangmethode toe te passen. Het omhangen geschiedt ongeveer eind Mei en vindt u wel beschreven in het door u genoemde boek van Joustra. Dit boek moet u aanvragen ter leen uit de bibliotheek onze Vereniging, adres: Bibliotheek Landbouwhogeschool, afdeling Bijenbibliotheek, Wageningen.

Vraag 35: Weet u misschien ook een middel, om rode mieren op te ruimen? Verleden jaar had ik daar zoveel last van, dat ze zelfs begonnen het broed aan te vallen. Van een imker had ik gehoord, dat men zout moet strooien op de plank onder de korf; ik heb dat verschillende malen gedaan, maar het helpt niet. Het nest zit ongeveer 20 meter van mijn stal verwijderd.

W. H. te O.

Antwoord: Een goed afweermiddel, dat u stellig zal voldoen, is het volgende: strooi rondom uw bijenstal een dikke, brede strook landbouwkalk, u krijgt dan niet één mier op bezoek.

Afdelingsberichten

(Verzocht wordt, de afdelingsberichten kort en bondig te stellen. Sommige berichten van redactiewegs bekort).

Kring Drenthe.

Op 25 Maart j.l. werd te Hoogeveen de jaarvergadering gehouden van de Kring Drenthe onder voorzitterschap van het H.B.-lid, de heer J. Timmermans.

Na behandeling van de gebruikelijke jaarstukken, werd door de heer J. de Ruiter van Assen een causerie gehouden over koninginnteelt. Spreker toonde het nut aan van rasverbetering en gaf daarna een uiteenzetting van de totstandkoming van het bevruchtigstation te Schiermonnikoog, een instelling die van zeer groot belang voor de Nederlandse bijenteelt kan worden. Vervolgens werd aangegeven hoe men de koninginnteelt afdelingsgewijze kan organiseren met gebruikmaking van het bevruchtigstation.

De lezing werd door de aanwezigen met zeer veel belangstelling aangehoord en zal ongetwijfeld verschillende afdelingen hebben aangespoord tot georganiseerde koninginnteelt.

R. PEDDEMORS, secr.

Afd. Zundert.

Ledenvergadering op 17 April. Daar de secretaris J. Doomen, die 29 jaar deze functie waarnam, wegens andere werkzaamheden bedankt heeft, werd in zijn plaats gekozen L. Verpaalen, Veldstraat, voorheen voorzitter en tot voorzitter werd verkozen J. Bastiaansen Moeren.

De heer Verpaalen overhandigde de scheidende secretaris een cadeau in de vorm van een compleet rooktafeltje, waarvoor deze bestuur en leden hartelijk dankte. Bij de bespreking van het reizen naar het koolzaad, bleken daarvoor veel liefhebbers te zijn.

Bij meerderheid van stemmen werd besloten in het vervolg te vergaderen bij Fr. Lauwrijnsen.

Daar voor de rondvraag niemand het woord vroeg, sloot de heer Verpaalen deze tamelijk druk bezochte vergadering.

HET BESTUUR

Afd. Dordrecht.

Op 14 April werd in Dordrecht de 11e bijenmarkt gehouden. Een grote korf en vlagversiering gaven aan het terrein een feestelijk aanzien. Van heinde en ver kwamen de imkers met hun korven en kasten. Er waren ruim 200 volken aanwezig. Dit aantal is, met verleden jaar vergeleken, wel wat minder, want toen waren er 300 volken. Toch had de jury bestaande uit de heren G. A. Eppink M. Hielkema en P. Rijdsdijk, haar handen vol om alle volken te inspecteren. De handel was slapper dan vorig jaar en ook de prijzen waren tamelijk laag. Er waren kasten met tamelijk goede volken, die voor f 25.— werden verkocht en de korven voor f 10.— à f 15.—. Veel gekocht werd er echter niet, het meest nog wel door fruittelers.

De jury kon nog vrij spoedig de prijzen, die aan deze markt waren verbonden, aan de winnaars bekend maken. Zo werd de prijs voor de grootste aanvoer gewonnen door van Hattum. Voor de eerste aanvoer won J. Bolte uit Hoogeloon de prijs, voor de beste kasten P. J. van Gompel en de Groot won de prijs voor de beste kasten en korven.

Over het algemeen hadden de organisatoren niet te klagen over de 11e Dordtse bijenmarkt, hoewel zij slechter was dan in 1949.

R. P.

Inhoud

Voor beginners	69
Uit voorbije tijden	71
Bijenveredeling	72
Dordrecht, stad der Imkersdag	75
Bouwen	76
Vereniging voor Koninginnteelt	78
Mijlpaal 1950	79
Uit de Jaagkieps	80
De lezer antwoordt	81
Vragenrubriek	83
Afdelingsberichten	84

ADVERTENTIETARIEF

per 1/1 pag. f 175.—	per 1/8 pag. f 30.—
per 1/2 pag. f 90.—	per 1/16 pag. f 17.50
per 1/4 pag. f 50.—	netto contant.

Speurbijltjes worden alleen bij vooruitbetaling opgenomen. Zij kosten f 1.50 per 20 woorden; elke 4 woorden méér 30 cent. Gewone advertenties contant na ontvangst van nota. Advertenties, die niet vóór de 20e der maand in ons bezit zijn, kunnen niet meer worden opgenomen. Ze worden ook niet automatisch in het volgende nummer geplaatst.

ZOJUIST VERSCHENEN:

de 2de, met zorg herziene druk van

BIJENTEELT

door

J. B. M. VAN DEN BELT

116 blz., met 116 figuren
en illustraties . . f 2.25

De eerste druk verscheen in 1946. De oorspronkelijke tekst is met zorg herzien. Er is een flink aantal kleine en zelfs grote veranderingen aangebracht, terwijl ook enkele tekeningen door betere zijn vervangen.

Ook bij de boekhandel verkrijgbaar

P. NOORDHOFF - GRONINGEN-BATAVIA

W. J. HARTSTRA, JUBBEGA (Fr.) - Giro 489285
Magazijn v. Imkersartikelen - Bijenstand Hartelust.
Wij kunnen U uit voorraad leveren: Simplexkasten, enkelwandig, voor en achter dubbelwandig, met verkleinblokken, met twee broedkamers f 24.—; Boog-, ronde en schepkorven; Dathepijpen aluminium f 5.—; Bijenkappen met paardchaarvizier f 2.50; met zwart vizier f 1.75; Katoen voor bijenkappen per m2 f 2.10; Kaasdoek, breed 1 m, per m f 1.—; Idem breed 160 cm, per m f 1.60; Honingflacons 1 ponds met deksel, per 100 f 14.—; Schroefdoeken per 100 f 2.75; per 1000 f 27.—; Cartoninlagen per 100 f 1.—. Levering ongefrankeerd.

Koopt in de vreemde niet, wat v. 't Land U biedt!

Verkrijgbaar alle gereedschappen voor de bijenteelt. Levert aan ons Uw ruwe was. Wij verwerken ook Uw ruwe was tot zuivere gesmolten was. Kunstraat vrije verkoop! Vraagt vrijblijvend prijslijst en alle gewenste inlichtingen.

W. v. 't LAND, Honingzemerij, BARNEVELD

FEEKA FEITEN

Moderne bijenkasten

Carnica moeren

Alle bijenartikelen

Vraagt prijs!

FEEKA HANDELSONDERNEMING

DUINWEG 4 - SOEST-ZUID - TELEFOON 2103

Overdrukken in keurige omslag van de artikelenreeks van Dr. J. DE WILDE:

„BIJENVEREDELING”

zijn verkrijgbaar bij het Bijenhuis te Wageningen à f1.— per stuk, franco. Bestellingen worden in volgorde van binnenkomen uitgevoerd.

SPEURBIJTJES

TE KOOP: Linde Slingerhoning, Bijenstand „Aurora”, H. J. BANNING, Wijchen (Gld.). Aan hetzelfde adres gevraagd Rietse Pers, 22 x 35.

TE KOOP wegens drukke werkzaamheden: 14 goed-bevolkte Bijenkasten, Simplex. JOH. FIDDER, „De Krone”, Wezep.

TE KOOP: wegens vertrek een goed bevolkte en drie lege Bijenkasten. Dr. A. J. GOEDHEER, Steenen Camer 33, De Bilt (Utr.).

TE KOOP: Kasten met Hollandse bijen f 20.—. Zwermen f 7.50. Koninginnen f 5.—. VAN HATTEM, A 771, Slidrecht.

TE KOOP: 7 Simplexkasten, 4 Volken (gaan naar koolzaad), 14 Honingk., 14 Broedk., ± 250 uitgeb. raten. Verder enkele imkersbenodigdheden. Elk aannemelijk bod. U. JENSMA, Troelstraweg 132, Leeuwarden.

TE KOOP: 6 goedbevolkte Bijenkasten, Simplexmaat, elk met dubbele broedkamer, met 20 uitgebouwde ramen en één korfvolk. Een Honingslinger van 4 broedramen en diverse Gereedschappen. C. JANSSEN, Dam 1, Brielle.

TE KOOP: 8 Simplexkasten met 2 uitgebouwde broedkamers; 2 enkelwandige Simplexkasten; 2 vijf-raams Kastjes. Voorts diverse benodigdheden. J. G. KOOLHAAS, Beschuitstorenstraat 21, Wormer. Bijen niet op dit adres.

TE KOOP GEVRAAGD: Een in goede staat zijnde gebruikte Honingslinger, alsmede een Honingpers. Prijsopgaaf aan: RENTING, Beeldhouwerstraat 25, Arnhem.

TE KOOP: tegen billijke prijs, 3 bevolkte Kasten en 6 lege, goed onderhouden Bijenkasten, dubbelwandig, 10 raams, Simplexmaat. Geheel compleet, bestaande uit broed- en honingkamers, plus ramen en moerroosters. Ook in gedeelten. Telefonisch bereikbaar Postkantoor, Oudega, Wijmbr. D. RIEMERSMA, Oudega, Wijmbr.

TE KOOP: 6 Kasten (Simplexmaat), waarvan 2 bevolkt. 8 Raamkast, 3 Moerroosters, Dathepijp, Ontzegelmes en Vork, 30 kg Suiker en benodigdheden. Ravenhorst-Hogen Esch, Leidsekade 1, Utrecht.

TE KOOP: 150 Korven met bijen. Bij G. STEENGE, Imkerij, Noordbarge.

TE KOOP: Bijenvolken op Simplexramen met of zonder kast, bij H. J. SEESING, Vierakker, post Vorden.

TE KOOP: 8 stuks goede gebruikte Simplexkasten; een prima gebruikte Honingslinger. Raszuivere Carnica Koninginnen, in Nederland geteeld. Vraagt beschrijving Carn. Bij: SCHWIETERS, Bijenpark, Telefoon 95, Dedemsvaart.

SPOED: wegens vertrek aangeboden, tegen elk aannemelijk bod, 6 goed bevolkte Simplexkasten, enkele lege Kasten. SCHOPMAN, Gorssel nabij Quatre Bras.

TE KOOP: Jonge Krainer nateeltkoninginnen 1ste gen. Af te geven in de maanden Juni, Juli en Augustus, prijs f 7.50. VAN HATTEM, A 771, Slidrecht.

KOOLZAADREIZIGERS

leest de belangrijke mededeling
op bladzijde 74

G. J. G. B. te R. schrijft:

Uw enkelwandige kast heb ik met bewondering bekeken en er valt verder niets van te zeggen dan:

DIE KAST IS AF!

DRAADROOSTER	f 2.60
waarborgt uw bijen snelverkeer naar en van de honingkamer.	
GROTE HONINGZEEF	f 5.50
KLEINE HONINGZEEF	f 4.10
dubbele zeven, volkomen roestvrij, ook waar zeefplaat en aluminiumpleet buitenwerk elkaar raken.	
ONTZEGELVORK	f 2.85
De meest praktische vorm, beschadigt de raten niet, zwaar vernikkeld.	
ONTZEGELMES	f 3.75
U kent de kwaliteit nog van voor de oorlog!	
BEROKER	f 6.—
Blaasbalg, uiterst solide en doelmatige constructie.	
GIETLAMPJE	f 3.25
met waslepel en stander, onmisbaar voor het aangieten der ramen en het verwarmen van uw spoorwielkje.	
RAAMPJESGREEP	f 1.40
met veer, gemakkelijk het uitnemen der ramen, éénhandbediening, de andere hand houdt u vrij!	
RAAMPJESTANG	f 2.30
voor Alberti e.d. kasten.	
GAATJESAPPARAAT	f 2.—
Snelste en doelmatigste apparaat en ... het goedkoopste!	
SNJKRAAN	f 4.75
voor slinger en vulbussen, hoogglans vernikkeld.	
NEVELSTUIVER	f 7.50
Eénhandbediening, maakt uw bijen rustig. Vernevelt uiterst fijn. Geel koper.	
STANIOLVELLEN	f 0.15
rood, groen, goud en zilver, genummerd 1-100, voor het merken uwer koninginnen.	
INSMELTAPPARAAT	f 10.—
werkt met transformator, niet te verwarmen met z.g. weerstandapparaten!	

KUNSTRAAT f 5.—
per kg. Alle formaten.

SLINGER „AMATEUR” f 42.50
de 2-raams slinger voor de kleine imker, die in de praktijk zijn doelmatigheid bewezen heeft. Zie Imkersgids 1950 blz. 22 en 23.

SLINGER „DRIE” f 100.—
geruisloze wormwielaandrijving, voor 3 broed- of 6 honingramen, de slinger zoals U die voor de oorlog kende.

SLINGER „VIER” f 105.—
als slinger „drie”, doch voor 4 broed- of 8 honingramen. Komt U deze slingers eens zien?

STANDAARDSLINGER f 102.50
voor 3 broed of 6 honingramen, onverwoestbaar, ook na jarenlang intensief gebruik. Wormwielaandrijving. (In prijs verlaagd!).

BOEKEN

„Bijenteelt” door J. v. d. Belt, 2e druk, pas verschenen, 116 afb., franco f 2.25

„Het Kleine Bijenboek” van Joh. A. Joustra, pas verschenen, eenvoudige, praktische handleiding voor de beginner, franco f 2.90

„Koninginneteelt” door J. Wigersma, pas verschenen, een eenvoudige en praktische handleiding, franco f 1.50

„Het Leven der Bijen” door Dr. Ir. A. Minderhoud, uitgegeven door onze Vereniging ten behoeve van de leden f 1.50

„Bijenveredeling” door Dr J. de Wilde, overdruk van de bekende artikelen-serie in het Maandschrift, franco f 1.—

OBSERVATIEKASTEN

zie Imkersgids 1950, van f 16.— tot f 28.—. Handleiding voor het doen van waarnemingen gratis.

IMKERSGIDS 1950

wordt gaarne gratis en franco toegezonden.

ENVELOPPEN

met honingreclame, zie Imkersgids 1950, blz. 20.

ZAAD BERNAGIE, nu zaaien,
per 100 gram f 0.60
per 250 gram f 1.35

DIJ HUIS
het bijenhuis met raad en daad voor onze bijenteelt paraat
UW DIJ HUIS
WAGENINGEN

GIRO 1171

telefoon 2863